

AZ ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM GYŰJTEMÉNYEI

RÓMAI BRONZOK
BRONZES ROMAINS

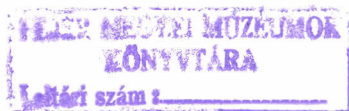
AZ ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI

BÁNKI ZSUZSANNA

**AZ
ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM
GYŰJTEMÉNYE**

**RÓMAI KORI
FIGURÁLIS
BRONZ, EZÜST ÉS
ÓLOM TÁRGYAK**

**1972
SZÉKESFEHÉRVÁR**

18012

RÖVIDÍTÉSEK

- m = haut.
átm. = diam.
perem sz. = larg. du rebord
t. á = diam. de la base
sz. á. = diam. de l'embouchure
m = dim.
lelőhely = trouvé à
ltsz = n° d'inv.
sz = larg.
nyélhossz = long. du manche
talp átm. = diam. du pied
h = long.
A Arch Hung = Acta Archeologica Academiae Scientiarum
Hungaricae
AÉrt = Archeologiai Értesítő
BpR = Budapest Régiségei
Diss Pann = Dissertationes Pannonicae
FA = Folia Archeologica
SzSz = Székesfehérvári Szemle

ABRÉVIATIONS

A fényképeket készítette
GELENCSÉR FERENC

Franciára fordította
WERTHEIMER KLÁRA

A katalógust tervezte
KATONA LÁSZLÓ

BEVEZETÉS

Válogatásunk a székesfehérvári István Király Múzeum gyűjteményéből és a gorsiumi ásatások anyagából a figurális díszítésű, ember- vagy állatábrázolású fémmunkák, bronzszobrocskák, vallásos tárgyú emlékek és egyéb eszközök, edények, ládikaveretek, bútorrészek stb. körét öleli fel, az I. századtól a IV. század végéig.

Egy részük a múzeum régi anyagából ajándék, vétel formájában került a gyűjteménybe, pontos lelőhely megjelölés nélkül. A katalógusban szereplő tárgyak fele azonban régészeti feltárás során látott napvilágot. Ez a tény lényeges abból a szempontból, hogy anyagunk természeténél fogva nehezebben helyezhető el időben a császárkoron belül. Adott esetben egy-egy darab régészeti lelőköörülményei terminus post quem-et jelentenek.

Jobban körülhatárolhatók a táci Gorsium feltárása során felszínre került darabok, a kocsitemetkezésekből (Nagylók, Vajta, Kálóz), temetőkből (Intercisa, Tordas) származó leletek, ill. kincsleletek. A kálózi kocsilelet maszkos díszítésű szögfejeinek pontos másait ismerjük Besançonból, I. századi sírból eredően (P. LEBEL, *Catalogue des collections archéologiques de Besançon*, V. Les bronzes figures, Paris 1959, XCIV.).

Az Igaron gyűjtött darabok valamennyien a II. század második felében elrejtett, szentély felszerelését alkotó kincslelet részei. A depot bemutatásának teljessége kedvéért függelékben közöljük további, nem figurális ábrázolású anyagát (üst, fedő, csat) is, pontosabban azokat a tárgyakat, amelyek a le-

INTRODUCTION

Ce choix, fait dans la collection du Musée Roi Étienne de Székesfehérvár et dans le matériel livré par les fouilles de Gorsium, comprend les travaux de métal représentant des hommes ou animaux, des statuettes de bronze, des monuments religieux et d'autres objets, vases, garnitures de coffrets, éléments mobiliers, etc., datant du Ier au IVe siècle de n. è.

Une partie de ces objets ayant appartenu à l'ancien fonds du musée est entrée dans la collection à titre de don ou d'achat, mais sans préciser leur site. La moitié des objets figurant dans le catalogue fut livrée par les fouilles, ce qui est important du fait que dans le cas de certaines pièces — de par leur nature difficiles à classer à l'intérieur de l'époque impériale — les circonstances de la trouvaille pourraient marquer un terme post quem pour leur datation.

Mieux délimitables sont les objets de Tác, mis au jour lors des fouilles de Gorsium, et les trouvailles provenant des enterrements à char (Nagylók, Vajta, Kálóz) ou livrés par les nécropoles (Intercisa, Tordas). Les répliques exactes des têtes de clous à décor de masque du char de Kálóz nous sont connues par les tombes du Ier siècle de Besançon (P. LEBEL, *Catalogue des collections archéologiques de Besançon*, V. Les bronzes figurés. Paris, 1959. XCIV). Les pièces recueillies à Igar font toutes partie du dépôt ayant constitué l'ameublement du sanctuaire et enfoui dans la seconde moitié du IIe siècle. Pour présenter le dépôt intégralement, nous publierons dans le supplément aussi les autres objets

letből az István Király Múzeumba kerültek (nagyja elkallódtott). Ugyancsak összetartozó darabok a Sárszentmiklóson talált szobrocskák, egy házi szentély, lararium tartozékai. Provinciális termék voltukhoz aligha férhet kétség, különösen jól érzékelhető ez Venusunk esetében (legközelebbi analógiája Szalacsjáról, RÉCSEY V, *Pannónia ókori mythológiai emlékeink vázlat*a Bp. 1896. IV. kép).

A táci Venusok már importárak. Az 1936-ban talált valószínűleg Alexandriában készült (B. THOMAS E, *Die römische Villa von Tác-Fövenyuszt*a. A Arch Hung 6, 1955. 99.), míg az 1969-ben előkerült példány készítési helyét feltehetőleg Galliában kereshetjük (teljesen azonos párja szerepel a hispániai Tortosában, REINACH S, *Repertoire de la Statuaire grecque et romaine III*, Paris 1908. 339/10.).

Gyűjteményünkben még egy olyan darab szerepel, amelynek szintén teljesen azonos példányaival találkoztunk, ez a nagy-hörcsök—szilfamajori lelőhelyű, almát tartó, drapériás nőalak (REINACH S, *Repertoire* ... IV, Paris 1910. 408/7, Dresda, ill. B. Vente Hakky Bei megjelöléssel). Ezek a példák még nyilvánvalóbbá teszik, hogy az előképek azonossága, a klasszikus nagyplasztika, az ennek alapján létrejött mintakönyvek az egyes darabok teljes egyezését, vagy erőteljes hasonlóságát eredményezik. Azonosság esetén egy műhely, vagy vándorló mester termékeiről lehet szó, a variánsok sokasága (egy—egy istenfiguránál, pl. Mercurius szobrocskáinknál) már összetettebb problémát jelent.

A katalógusban említett ládikavereteknek több pannóniai megfelelője van olyan fokon, hogy azonos eredetre, műhelyre kell gondolnunk. A gorsiumi töredékek figuráinak hú másai a felcsuti scriniumok (HAMPEL J, *A felcsuti sír*. AÉrt 1, 1881, 142—143. PAULOVICS I, *Dionysosi menet (thiasos) magyarországi római emlékeken*. AÉrt, 48, 1935, 77—78.).

Tácon az egyes lemezkékből kevesebb példány maradt fenn, de a meglevők épebbek, az ábrázolások domborítása tisztábban kivehető.

Legproblematisabb példányunk a kat. 3. számon leírt istenség. Megjelenésének összetett jegyei, frígiai sapkája, szakállas, bajuszos arcvonásai, felemelt, nyitott tenyerű karmozdulata („benedictio latina” tartása), egész megjelenése és nem utolsósorban kísérő állata egy Attis, orientális Iuppiter, Sabazios, thrák lovasistenség ólomtábláján szereplő isten stb. egy-egy sajátosságának keverékét adja. Ennél a szobrocskánál valószínűleg egy közelebről ez idő tájt még nem meghatározható, orientális istenség helyi megfogalmazását látjuk.

non figurés, (chaudron, couvercle, boucle), plus exactement ceux qui sont entrés au Musée Roi Saint Étienne (le gros de la trouvaille a disparu). C'est encore au même ensemble qu'appartenaient les statuettes trouvées à Sárszentmiklós, les accessoires d'un sanctuaire domestique (lararium). Il n'y a guère de doute qu'elles soient des produits provinciaux, ce qui se manifeste le plus sensiblement dans le cas de la statuette de Vénus (so analogie la plus proche est celle de Szalacska. V. RÉCSEY, V, *Pannónia ókori mythológiai emlékeinek vázlat*a. Budapest, 1896, fig IV.). Les Vénus de Tác sont déjà des marchandises importées. La Vénus mise a découverte en 1936 devait être exécutée sans doute en Alexandrie (E. B. THOMAS, *Die römische Villa von Tác—Fövenyuszt*a. Arch. Hung, 6, 1955. p. 99), tandis que l'exemplaire mis au jour en 1969 devait être produit en Gaule (son pendant absolument identique figure a Tortosa, en Espagne. S. REINACH, *Repertoire de la Statuaire grecque et romaine*, III. Paris, 1908, 339/10).

Notre collection renferme encore une autre pièce dont on rencontre également des analogies absolument identiques: c'est la femme drapée tenant une pomme, qui fut trouvée à Nagyhörcsök—Szilfamajor (S. REINACH, *Repertoire*... IV. Paris, 1910, 408/7. marquée Dresde, et B. Vente Hakky Bei). Ces exemples rendent encore plus évident que l'identité du modèle, la grande plastique classique et les livres de patron faits d'après elle eurent pour résultat que certaines pièces étaient absolument identiques ou fortement ressemblantes. Dans le cas d'une identité il pourrait être question des produits du même atelier ou du même maître ambulant, alors que la multitude des variantes (certaines figures de dieux, par ex. les statuettes de Mercure) pose un problème bien plus compliqué.

Les garnitures de coffrets mentionnées dans le catalogue ont plusieurs analogies pannoniennes, et cela à un point qu'elles nous obligent à penser à la même origine ou au même atelier. Les répliques fidèles des fragments de Gorsium sont les scrinia de Felcsut (J. HAMPEL, *A felcsuti sír*. AÉrt, 1, 1881, pp. 142—143. I. PAULOVICS, *Dionysosi menet (thiasos) magyarországi római emlékeken*. AÉrt, 48, 1935. pp. 77—78).

Les peu de plaquettes subsistant à Tác sont plus intactes et les représentations au repoussé peuvent être plus nettement discernées.

Notre exemplaire le plus problématique est la divinité décrite sous le n° 3 du catalogue. Les marques composées de sa figure, son bonnet phrygien, son visage barbu et moustachu, le geste de son bras levé, sa main à la paume ouverte (attitude de “benedictio latina”), tout son aspect et non en dernier lieu l'animal qui l'accompagne sont l'amalgame d'un ou de l'autre trait propre à un dieu, à Sabazios à Attis, à un Iuppiter oriental et à une divinité équestre thrace. Dans cette statuette nous devons voir sans doute la conception locale d'une divinité orientale, qui, pour le moment, ne peut pas encore être précisée.

1. SOL

Le hely: Gorsium, Bennszülött telep — *habitat des indigènes*
Ltsz: 69.350.1 m = 4,5 cm
Publikálatlan — *Inédit*

Növényi keretből kinövő mellkép. Az arcot dús haj keretezi, amely hátul rövid fürtökben simul a nyakhoz. A fejből hét, a Nap sugarait jelképező túske ágazik ki, (3 túske hegye letört). A vállakat chiton takarja. Tömör öntés, az arcvonások, hajzat, drapéria erőteljes cizellálással készült. Sötétbarna patina.

Kora III. század

Buste émergeant d'un cadre végétal. Le visage est encadré d'une chevelure abondante qui, derrière, retombe sur le cou en formant de courtes boucles. La tête est entourée d'une bande d'ou sortent sept épines symbolisant les rayons du Soleil (les pointes de 3 épines sont cassées). Les épaules sont recouvertes d'un chiton. Fonte pleine, les traits du visage, la chevelure et la draperie sont vigoureusement ciselés. Patine brun foncé.

IIIe siècle

2. AMOR

CUPIDON

Lelőhely: Gorsium, tabernae
Ltsz: 69.29.1; m = 8,7 cm
FITZ J., *Gorsium*, 1970. 22. kép

Lépő állású, jobblábbal alig érinti a talajt. Haja a fejtetőn háromszög alakban hátravont, ill. kettéválasztott, kétoldalt és a nyaknál hosszúkás csigákba rendezett. Elöl a fejtetőn korymbos rögzítésére szolgáló két kis lyuk. Térden felül érő, lebegő tunicája gazdagon redőzött.

Felemelt jobbában rhytont vagy fáklyát (töredékes), baljában (az összezárt ujjak között átfürt lyuk) pálmaágot vagy kis edényt tarthatott.

Kopott. Patinája sötétbarna.

Figure d'enfant dans l'attitude de la marche; de son pied droit il touche à peine le sol. Les cheveux sont sur le sommet de la tête ramenés en arrière formant un triangle et séparés au milieu; des deux côtés et sur le cou ils sont rangés en boucles longitudinales. A l'avant du sommet de la tête deux petits trous servant à fixer le corymbe. Il est vêtu d'une tunique flottante richement drapée et descendant presque jusqu'au genoux.

Dans sa main droite levée il tient un rhyton ou une torche (fragmentaire) et de sa gauche (entre les doigts serrés un trou) il devait tenir un palmier ou un petit vase.

Fruste. Patine brun foncé.

3. KELETI ISTENSÉG

DIVINITÉ ORIENTALE

Le l ő h e l y : Gorsium, templum provinciae

Ltsz: 70. 166.1

m = 14,5 cm (talapzattal együtt — y compris le socle)

Publikálatlan — Inédit

Álló férfialak. Nyélre húzható, henger formájú, négyzet alakú lappal borított talapzaton, lépő állásban helyezkedik el. Tartása méltóság teljes. Dús hajára frígiai sapka simul, amelyet bevéssett körök, vonalak, bemélyített pontok díszítenek. Arca ünnepélyes tekintetű. A szemek, száj kidolgozása, finoman jelzett szakáll, bajusz, a haj cizellálása gondos munkára vall.

Homme dans l'attitude de la marche, sur un socle cylindrique recouvert d'une plaque carrée et pouvant être appliqué à un manche. Son attitude est majestueuse. Sa chevelure abondante est serrée dans un bonnet phrygien orné de cercles et de lignes incisés et de points enfoncés. Son regard est solennel.

L'exécution des yeux et de la bouche, la barbe et la mous-

Jobbját felemelve, tenyerét kinyújtott ujjakkal mutatja felénk („benedictio latina”), bal karja könyökben meghajlik, kezében összetekert tárgy (korbács?). Rövid, térden felül érő tunicáját derekán öv fogja össze, efölött hosszú ujjas, elől-háttal szimmetrikus redőkben elrendezett, derékban lazán viszszabuggyanó köntös látható. E felső ruha redőzetén kétoldalt és a nyak körül finoman vésett, sűrű vonalas díszítés követhető. Derékáról övének vége (vagy övébe tűzött törének hüvelye?) csüng le.

Lábbelijét bokában széles, pontkörös díszítésű pánt fogja össze, három lelógó nyelvecskével, illetőleg bokától a cipő orráig húzódó lyukasztásokkal tűzdelt pánt díszíti.

Izmos lábszára meztelen.

Az istenség közelebbi megnevezése, kiléte, megjelenése összetett jegyei miatt pillanatnyilag nem dönthető el egyértelműleg. Sötétbarna színű.

Kora: II–III. század

tache finement indiquées et la ciselure des cheveux dénotent un travail soigné.

Il lève le bras droit et montre sa paume aux doigts tendus (“benedictio latina”); le bras gauche est plié dans le coude, dans sa main il tient un objet enroulé (cravache?). Sa courte tunique descendant presque jusqu’aux genoux est serrée à la taille par une ceinture et est recouverte d’un manteau à longues manches, arrangé devant et à l’arrière en plis symétriques et blousant autour de la taille. Sur les plis de ce vêtement de dessus on discerne des deux côtés et autour du cou un décor de lignes finement ciselées. De la taille pend le bout de sa ceinture (ou le fourreau de son épée rattachée à sa ceinture?). Ses chaussures sont autour des chevilles serrées par une large bande de laquelle pendent trois languettes et qui sont ornées d’une bride descendant de la cheville jusqu’au bout des chaussures et décorée de perforations. Ses jambes musculeuses sont nues. Les marques compliquées de la figure ne permettent pas de préciser la personne de la divinité. Brun foncé.

IIe ou IIIe siècle.

4. RAGADOZÓ ÁLLAT

FÉLIN

Le l ő h e l y : Gorsium, palatium

L t s z : 10 357

m = 6,3 cm; sz = 9 cm

MAROSI A., *Jelentés a Tác-fővenypusztai ásatásról*. SzSz, 7, 1937, 25; B. THOMAS E., *Die römerzeitliche Villa von Tác-Fővenypuszta*. A Arch Hung 6, 1955, 99.; FITZ J., *Gorsium*. 1960, 52. 28. kép; FITZ J., *Gorsium*. 1964, 105. 2. kép; FITZ J., *Gorsium*. 1970, 3. kép; FITZ J., *Fejér megye története* 1/4, 1970, 17/2. kép

Vicsorgó, nyelvét kiöltő, nyakát, mellső lábait előrenyújtó állat. Az előbbi szobrocskához hasonló hengeres talapzaton áll, amelyet négy fül (egy letörött) díszít.

A nyakán levő széles örv díszítése szintén megegyezik az előzőleg leírt istenség lábbelijének díszítőmotívumaival.

A kidolgozás rokon jellege, a megegyező jelenségek nemcsak azonos készítőről, hanem egy más, lényegi kapcsolatról, a fenti istenségnek attribuált állatról is (amely inkább párduc, vagy egyéb fenevad, mint kutya) tanúskodnak.

Szürkésbarna (vagy sötétbarna) patina.

Kora: II – III. század

Animal grinçant des dents, tirant la langue et tendant son cou et ses pattes de devant. Il se tient sur un socle cylindrique, semblable à celui de la statuette précédente, muni de quatre anses (une est cassée).

Le décor de son large collier est le même que celui des chaussures de la divinité décrite précédemment. Le caractère apparenté de l'exécution et les éléments identiques témoignent non seulement du même artiste, mais aussi d'une autre corrélation essentielle, de l'animal attribut de la divinité (plutôt une panthère ou un autre félin que chien).

Patine brun grisâtre (ou brun foncé.)

IIe ou IIIe siècle.

5. LUNA

Le hely: Gorsium, templum provinciae

Ltsz: 69.120.2; m = 12,5 cm

FITZ J., *Gorsium*. 1970. 37. kép

Földgömbön álló — jobb lábával szinte csak érintő — női alak.

Hajában holdsarló.

Kettéválasztott fürtjei hátrafelé sodorva, tarkóján kis kontyban végződnek.

Testét lebegő, finoman redőzött, alakját láttatni engedő ruha fedi. Széttárt karjában eredetileg fátyolt vagy fáklyát tartott.

A szobrocska talapzata üres, esztergályozott. Patinája barna.

Kora: II. század

Femme debout sur un globe — le pied droit le touche à peine.

Dans le chevelure le croissant.

Les mèches séparées au milieu et ramenées en arrière se terminent sur la nuque par un petit chignon.

Elle est vêtue d'une robe flottante, finement drapée et moulant le corps.

Dans ses bras écartés elle devait tenir un voile ou une torche.

Le socle de la statuette est creux et tourné.

IIe siècle.

6. VENUS

L e l ő h e l y : Gorsium, templum provinciae

L t s z : 69.120.1

m = 20,5 cm (talapzattal együtt — y compris le socle)

FITZ J., *Gorsium*. 1970. 36. kép

Gyöngyosrral és tojással díszített, esztergályozott, belül üres talapzaton áll.

Az istennő félmeztelen.

Arcát dús haj keretezi, amely kettéválasztva, laza hullásban simul hátra. Felemelt jobbával az egésztestet egy csomóba fogva, előrehúzza tartja. Egy rövidebb fonat bal vállára hull.

A fejtetőn két felhúzott fürt diadémot fog közre.

Az arc kissé balra, a felemelt bal kézben tartott tükör (csak fogantyúja van meg) felé fordul.

Lábszárát és törzsének egy részét köldök alatt csomóba kötött, gazdag redőzetű lepel fedi. Alsó és felső karján 1–1 karperec, lábán saru.

Tartása kecses, testsúlya a bal lábon nyugszik.

Patinája barna.

Kora: I–II. század.

Déesse demi nue, debout sur un socle creux tourné, orné d'oves et de perles.

Le visage est encadré d'une chevelure abondante partagée au milieu et ramenée en arrière en formant des boucles légères. De sa main droite levée elle tient les cheveux en touffe qu'elle tire en avant. Une mèche plus courte tombe sur l'épaule gauche.

Sur le sommet de la tête un diadème entre deux mèches. Le visage est tourné légèrement à gauche, vers le miroir (seul le manche subsiste) qu'elle tient dans sa main gauche levée.

Les jambes et une partie du torse sont recouvertes d'un voile richement drapé et serré en noeud sous le nombril. Sur l'avant-bras et sur le haut du bras un bracelet. Les pieds sont chaussés.

Attitude gracieuse. Le corps est appuyé sur la jambe gauche. Patine brune.

Ier ou IIe siècle.

7. VENUS

L e l ő h e l y : Gorsium, palatium

L t s z : 10.356; m = 21,5 cm

MAROSI A., *Jelentés a Tác-fővenyepusztai ásatásról*. SzSz, 7, 1937, 25; MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején*. SzSz, 9, 1939, 32. III, t. 2. kép; B. THOMAS E., *Die römerzeitliche Villa von Tác-Fővenyepusztá*. A Arch Hung 6, 1955, 99. FITZ J., *Gorsium*. 1960. 52. 28. ábra; FITZ J., *Gorsium*. 1964, 105. 1. ábra; FITZ J., *Gorsium*. 1960, 2. kép; FITZ J., *Fejér megye története*. 1/4, 1970, 15. kép

Kecses tartású, mezítelen női alak. Testsúlya bal lábára nehezedik, jobbal kissé előre lép. Könyökben hajlított balja könnyed mozdulattal fogja Eris almáját, jobb karját eltartja testétől.

Feje kissé jobbra tekint.

Dús haját diadém koronázza, ennek szalagjai vállára hullnak. Mindkét felső karját 1—1 karperec díszíti.

Lábán saru. Bal lábfeje hiányzik, combja sérült. Sötétbarna patina.

Kora: I—II. század

Femme nue dans une attitude gracieuse. Le poids du corps repose sur la jambe gauche, le pied droit est porté quelque peu en avant. Le bras gauche est plié dans le coude, dans la main elle tient d'un geste léger la pomme d'Eris; le bras droit est écarté du corps.

Le visage est tourné un peu à droite.

La chevelure abondante est coiffée d'un diadème dont les rubans retombent sur les épaules. Sur chaque haut du bras un bracelet.

Le pied droit est chaussé.

Manque le pied gauche; la cuisse est détériorée. Patine brun foncé.

I^e ou IIe siècle

L e l ő h e l y : Sárszentmiklós (depôt)

L t s z : 67.20.1

m = 15 cm (talapzattal együtt — y compris le socle)

P u b l i k á l a t l a n — *Inédit*

8. VENUS

Talapzaton álló, meztelen.

Lábai kissé terpesztve, a bal térdben meghajlik. Fején, két szélén korongos díszű pártá, hajának két hosszú fürtje nyakhoz simulóan előrehúzva vállára, tarkóján konty. Egy hosszú fonatot, kontyának további alkotórészét, felemelt bal kezében tart.

Jobb karja könyökben enyhén behajtvá, összezárt ujjú — elálló hüvelykkel — kézfejen végződik.

Az arc primitív kidolgozású, a végtagok aránytalanok. Megjelenése esetlen. Barnászöld patina.

Kora: II—III. század

Figure de femme nue debout sur un socle.

Les jambes sont un peu écartées, la jambe gauche est fléchie. Sur la tête une coiffe ornée des deux côtés d'un disque. Deux longues mèches retombent sur les épaules, sur la nuque un chignon. De sa main gauche levée elle tient une longue tresse partant du chignon.

Le bras droit est légèrement plié et se termine par la main aux doigts serrés et au pouce écarté.

L'exécution du visage est rudimentaire, les extrémités sont disproportionnées. L'attitude est maladroite. Patine vert brunâtre.

IIe ou IIIe siècle.

9. MINERVA

MINERVE

Le hely: Sárszentmiklós (depôt)

Ltsz: 67.20.2

m = 9,2 cm

Publikálatlan — *Inédit*

Az istennő méltóságteljes tartású, egyenesen áll, bal lábát térdben enyhén meghajlítja.

Bal karja a test mellett leengedve, eredetileg talán pajzsot érintett, a jobb kar magasba lendül — ma már hiányzó lándzsát tarthatott.

Fején korinthosi sisak, peplosa fölött aegis — Medusafővel. Öntött, barna, helyenként zöld patinával.

L'attitude de la déesse est majestueuse, elle se tient droite et plie légèrement la jambe gauche.

Le bras droit est abaissé le long du corps; elle devait peut-être toucher un bouclier, le bras droit est levé haut; elle devait tenir une lance aujourd'hui déjà disparue.

Sur la tête casque corinthien; au-dessus du peplos une égide avec tête de Méduse.

Fonte, brune, par endroits patine verte.

IIe ou IIIe siècle.

10. AMOR

CUPIDON

L e l ő h e l y : S á r s z e n t m i k l ó s (d e p ő t)

L t s z : 67.20.3

m = 15,2 cm (talapzattal együtt — y compris le socle)

P u b l i k á l a t l a n — *Inédit*

Ballábával a talapzaton álló, arról mintegy felröppenő, ruhátlan istenség. Bal karját a testtől kissé eltartja, kezében lapos, egyik végén szögletes, másikon lekerekített táblát (tegezre emlékeztető tárgy) fog. Jobb karját felemeli, kezében fáklya

Dieu nu, debout sur un socle duquel il semble s'envoler. Il écarte un peu le bras gauche, dans la main il tient une tablette dont un bout est angulaire et l'autre arrondi (objet rappelant un carquois).

(felső vége letörött). Pufók arcú, felfelé tekint. Haja a homlokán csomóba tűzött, oldalt és alul kövér fürtökbe szedett, fejtetőn kétfelé választott, sima.

Hátán szárnyak, a külső oldalon bevéssett, karcolásokkal jelzett tollazattal.

Patinája barna.

Kora: II–III. század

Il lève le bras droit et tient de sa main une tourche (la partie supérieure est cassée).

Le visage est joufflu et regarde vers le haut. Les cheveux, sur le sommet de la tête partagés au milieu, sont ramenés sur le front en formant une touffe et retombent sur les deux côtés en grosses boucles.

Sur le dos deux ailes au plumage indiqué sur les côtés extérieurs par des incisions.

Patine brune.

IIe ou IIIe siècle.

11. AMOR

Leőhely: Sárszentmiklós (depôt)

Ltsz: 67.20.4

m = 12,2 cm

Publikálatlan — *Inédit*

Az előzőhöz hasonló szobrocska, annak tükörképe. A jobb kezében tartott tábla felső vége egyenesre vágott, alul háromszög formát mutat, hegyesen végződő.

Külső felén, fölül vízszintes bevágások között bekarcolt hullámvonal és arra merőlegesen párhuzamos vonalkák díszítik. Talapzata hiányzik. Barna patina.

CUPIDON

Statuette ressemblant à la précédente, mais en contrepartie. Le bout supérieur de la tablette qu'il tient dans la main droite est coupé en ligne droite, le bas est triangulaire et se termine en pointe. Elle est ornée à l'extérieur d'une ligne ondulée entre des entailles horizontales et de petites lignes parallèles perpendiculaires à la ligne ondulée. Manque le socle. Patine brune.

12. MERCURIUS

Le l ő h e l y : Sárszentmiklós (depôt)

L t s z : 67.20.5

m = 14,2 cm

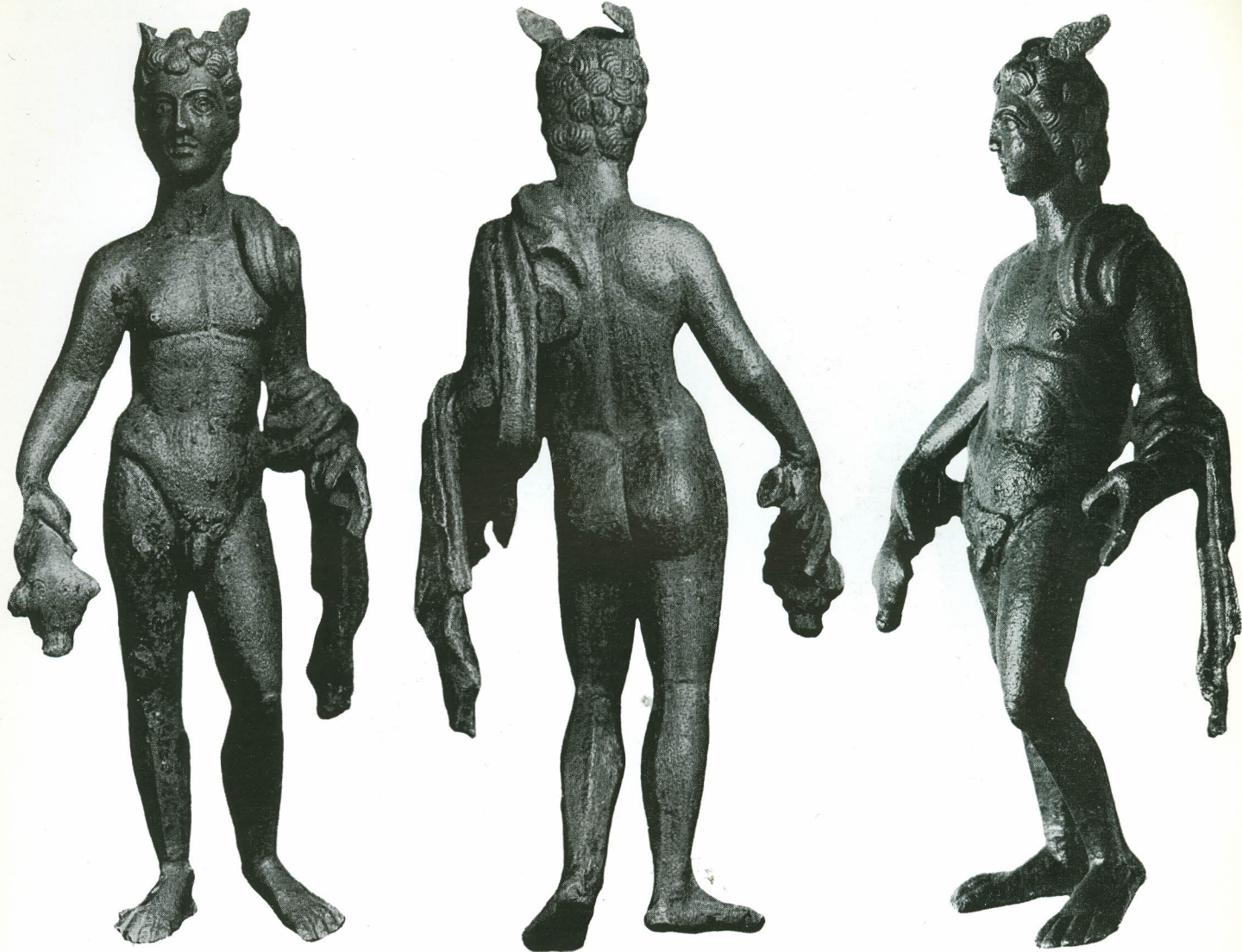
FITZ J., *Fejér megye története* I/4, 13/1 kép

Jobb lábon álló, bal lábujjhegyre lépő meztelen alak. Gondosan megmunkált arcú — szemei ezüstberakásúak. Dús csigákba rendezett hajából két szárnyacska nő ki. Ezek külső oldalán a tollzat, a haj kidolgozásához hasonlóan részletezve.

MERCURE

Jeune homme nu debout, reposant sur le pied droit et avançant de l'orteil du pied gauche. Le visage est travaillé avec soin; les yeux sont incrustés d'argent. De la chevelure arrangée en boucles épaisses naissent deux ailerons dont les plumage est travaillé avec le même soin

Könnyedén bal vállára vetett chlamysa könyökén áthajtva csüng le.

Kezében eredetileg caduceust tartott.

Kissé előrenyújtott jobbában erszény, három csücsökkel, bekarcolt díszítéssel.

Barna, helyenként szürkészöld patina.

Kora: II—III. század

que les cheveux. Sa chlamyde jetée légèrement sur l'épaule gauche s'enroule sur le coude d'où elle retombe.

Dans sa main droite tendue il tient une bourse à trois mamelons ornée d'incisions.

Patine brune, par endroits vert-gris.

IIe ou IIIe siècle.

13. MERCURIUS

MERCURE

Leleőhely: Adony

Ltsz: 509

m = 13,5 cm

MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején*. SzSz, 1939, 32

Meztelen álló alak, bal vállára vetett, könyöknél áthajtott chlamyssal, amely széles redőkben hosszan csüng alá. Fején petasos. Kézfejek és jobb lábfej letörött. Erősen oxidált.

Homme nu debout. Une chlamyde posé sur l'épaule gauche s'enroule sur le coude et de la retombe jusqu'aux genoux en larges plis. Sur la tête le pétase. Les mains et le pied droit sont cassés. Fortement oxydé.

14. MERCURIUS

MERCURE

L e l ő h e l y : Fejér megye — *comitat de Fejér*

L t s z : 511

m = 6,8 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum*. Magyar Művészet 6, 1930, 478. MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején*. SzSz, 9, 1939. 32.

Álló, kissé jobbra forduló figura. Könnyed tartású, fejét jobbra fordítja, előrenyújtott jobbában erszény, bal kezében vállára támasztott caduceus.

Fején petasos, lábán szárnyas saru.

Testét paenula fedi.

Tömör öntvény, sötétbarna patinával.

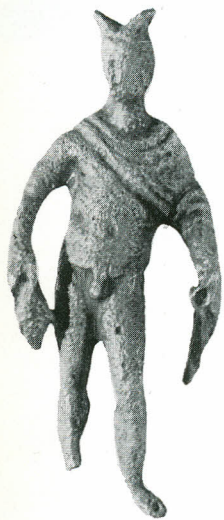
Homme debout se tournant un peu à droite. Attitude légère. Il tourne la tête à droite; dans sa main droite tendue il porte une bourse et de sa gauche il tient le caducée appuyé sur l'épaule.

Sur la tête le pétase; les pieds sont chaussés de sandales ailées.

Le corps est recouvert d'une paenule.

Fonte pleine, patine brun foncé.

15. MERCURIUS

Le l ő h e l y : Intercisa

L t s z : 1831

m = 6,8 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum dunapentelei régiségei*. AÉrt, 37, 1917. 7.

Álló, jobb lábán nyugvó figura, meztelen. Mindkét vállát borító chlamysa bal karjáról lóg le. Jobbjában erszény. Bal keze eltörött. Jobb lábfej is hiányzik.

Hajában szárnyak.

Erősen kopott, rossz megtartású.

MERCURE

Homme nu debout, reposant sur le pied droit. Une chlamyde couvrant les épaules retombe du bras gauche. Dans sa main droite une bourse.

La main gauche est cassée.

Manque le pied droit.

Dans la chevelure deux ailettes.

Très fruste; mauvais état de conservation.

16. MERCURIUS

MERCURE

Le l ő h e l y : Fejér megye — comitat de Fejér

L t s z : 513

m = 6,7 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum. Magyar Művészet* 6, 1930. 478.

Mercurius-fejet ábrázoló mellkép.

Sűrű csigákba rendezett hajából két szárnyacska nő ki, szemközti nézetben a tollazat finom bekarcolásokkal jelezve. Szemek dülledtek, fül sematikus megfogalmazású.

Vállak, mellrész ruhátlan. A nyak alatt a hátrész félkörben kivágott. Az így nyert fül apró pontokkal díszített, két szélén nyelvecske.

Öntött, üreges belsejű, elöl töredezett szélű. Sötétbarna.

Buste de Mercure.

De la chevelure arrangée en nombreuses boucles naissent deux ailettes; vue de face le plumage est indiqué par de fines incisions. Les yeux sont exorbités et d'un dessin schématique.

Les épaules et la poitrine sont nues. Sous le cou la partie dorsale une découpure en demi-cercle. L'anse ainsi constituée est ornée de petits points; sur les deux extrémités une languette. Fonte creuse, à l'avant aux bord effrîté. Brun foncé.

17. AMOR

Le ló hely : Fejér megye — *comitat de Fejér*

Ltsz : 512

m = 7 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum*. Magyar Művészet 6, 1930.

478. MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején*. SzSz, 9, 1939. 32.

Röppenő, jobb lábával a glóbuszt érintő Amor-szobrocska. Jobb karját előrenyújtja, kezében fáklyát tart, balját kecses mozdulattal kissé eltartja testétől.

Fejét jobbra, a fáklya irányába fordítja, haja fürtös, homlokán csomóba fűzve.

Egyik szárnya (jobb) hiányzik.

Tömör bronz, sötétbarna patinával.

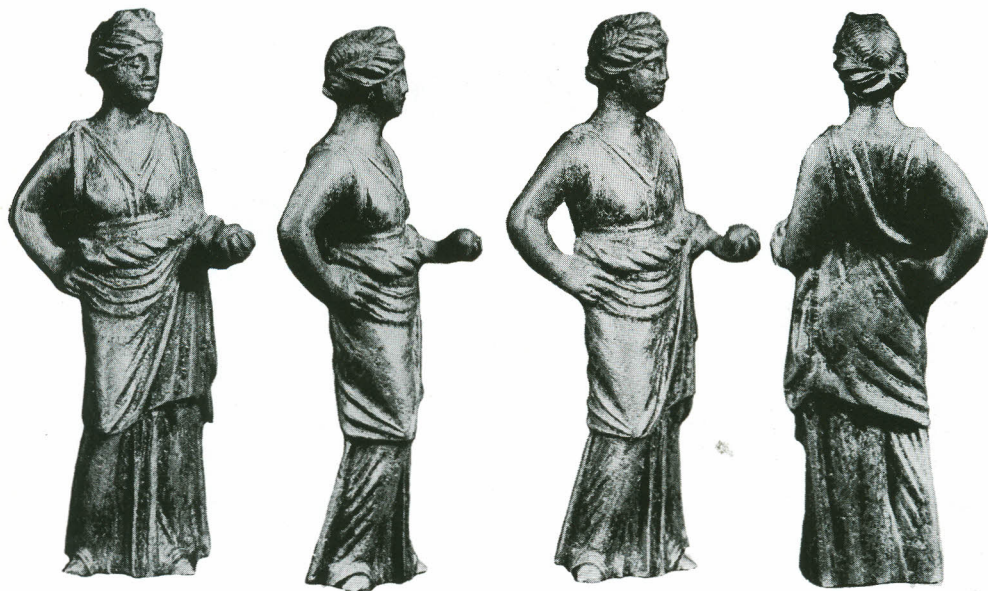
CUPIDON

Cupidon volant, touchant du pied droit le globe terrestre. Il tend le bras droit en avant et tient de sa main une torche: il écarte d'un geste gracieux le bras gauche. Il tourne la tête à droite vers la torche. Les cheveux sont bouclés et forment au-dessus du front une touffe.

L'aile droite manque.

Fonte pleine, patine brun foncé.

18. ISTENNŐ (?)

Le hely: Nagyhörcsök — Szilfamajor

Ltsz: 7604

m = 7,5 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum*. Magyar Művészet 6, 1930. 478.

MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom dején*. SzSz, 9, 1939. 32.

Álló istennő, testsúlya bal lábán nyugszik, jobb kezét csípőjére helyezi, előrenyújtott baljában gránátalmát tart. Fejét kissé balra fordítja, fejtetőn simán viselt haját csavart fonat fogja körbe, elől csomóba tűzve.

Öltözéke: chyton fölött bal vállon átvetett, könyökén áthajtott köpeny.

Méltóságteljes, nyugodt tartású.

Öntött bronz, sötétbarna patina.

DÉESSE (?)

Déesse debout. Le corps s'appuie sur la jambe gauche; la main droite repose sur la hanche, de sa gauche tendue elle tient une grenade.

Elle tourne la tête un peu à gauche; ses cheveux lisses sont sur le sommet de la tête entourés d'une tresse tordue, formant devant une touffe.

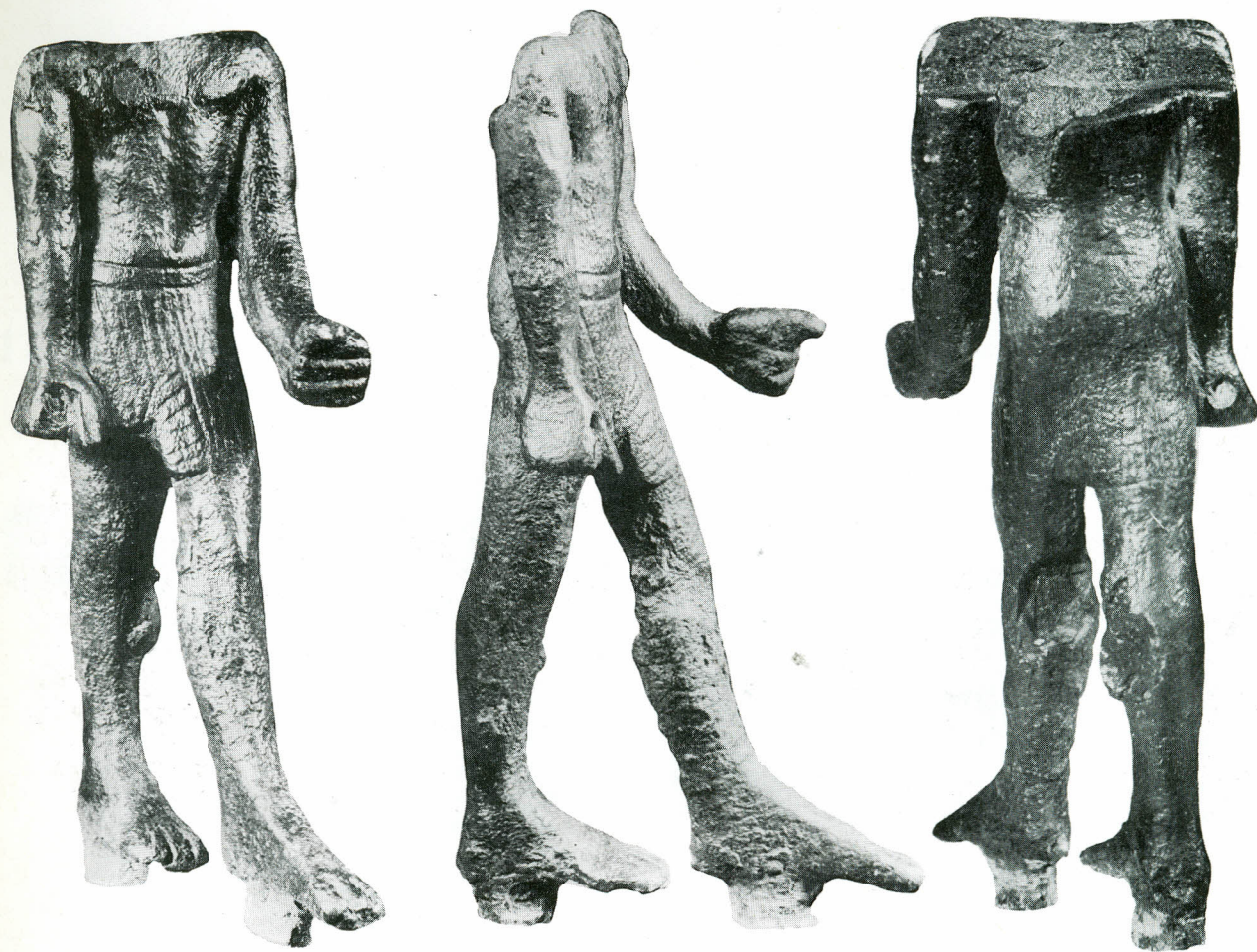
Elle est vêtue d'un chyton au-dessus duquel un manteau est posé sur l'épaule gauche et rejeté à travers le bras.

Attitude majestueuse.

Fonte bronze, patine brun foncé.

19. EGYIPTOMI ISTENSÉG

DIVINITÉ ÉGYPTIENNE

Le lő hely: Fejér megye — comitat de Fejér

Ltsz: 510

m = 11,5 cm

MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején.* SzSz, 9, 1939. 32.

DOBROVITS A., *Az egyiptomi kultuszok emlékei Aquincumban.* BpR, 13, 1943. 60. 8. kép

Bal lábbal előrelépő férfialak, bekarcolt mintás rövid kötényben.

Karjai szorosan a test mellett, a bal kissé meghajlítva, előre nyúlik, kezében sceptrumot tarthatott.

Fej és nyak hiányzik.

Öntött, tömör. Patinája sötétzöld. Sérült.

Homme avançant du pied gauche; portant un court tablier orné d'incisions. Le bras droit est abaissé le long du corps, le bras gauche légèrement plié est tendu en avant: il devait tenir un sceptre.

Manquent la tête et le cou.

Fonte pleine. Patine vert foncé. Mutilé.

20. EGYIPTOMI ISTENSÉG

Le l ő h e l y : Dunaszekcső

L t s z : 1432

m = 7,5 cm

MAROSIA., *A székesfehérvári múzeum. Magyar Művészet*, 6, 1930. 478.

DOBROVITS A., *Az egyiptomi kultuszok emlékei Aquincumban.* BpR, 13, 1943. 61. 9. kép

Felhúzott térdekkel ülő, összezárt lábú figura, karok szorosan a test mellett, kezek a térden nyugvók. Zárt szimmetrikus forma.

Fejét két ágban mellére lógó, vállát is takaró paróka fedi. Öntött.

A fejtetőn és alul levő fúrás a ma már hiányzó fejdísz beillesztésére, ill. tartására szolgált.

Maat-nak, az igazság istennőjének szobrocskája.

Patinája sötétzöld, jobb lábfeje letörött.

DIVINITÉ ÉGYPTIENNE

Femme assise aux genoux montés et aux jambes serrées. Les bras sont serrés au corps, les mains reposent sur les genoux. Forme fermée symétrique. Sur la tête une perruque retombant en deux branches sur la poitrine et recouvrant les épaules.

Fonte.

Les fures sur le sommet de la tête et au bas devaient servir à fixer la coiffe aujourd'hui déjà disparue.

Statuette de Maat, déesse de la justice.

Patine vert foncé; le pied droit est cassé.

21. MINERVA MELLKÉP

BUSTE DE MINERVE

Le l ő h e l y : Fejér megye — *comitat de Fejér*

L t s z : 514

m = 8 cm

P u b l i k á l a t l a n — *Inédit*

Az istennő ovális arcát kurta, fürtös haj keretezi. Fején korinthusi sisak, két oldalán a szemek nyílásának jelzésével. A sisak taréja magasan felhúzott, tagolt, bekarcolt díszítésű.

A mellét fedő pikkelyes aegisen Medusafő.
Tömör öntvény. Kopott. Patinája barna.

Le visage ovale de la déesse est encadré de cheveux ondulés. La tête est coiffée du casque corinthien sur lequel sont indiquées les yeux. La haute crista est ornée d'incisions. Sur l'égide écaillée couvrant la poitrine une tête de Méduse. Fonte pleine. Fruste. Patine brune.

22. NŐI MELLKÉP

Le l ő h e l y : Intercisa

L t s z : 4130

m = 3,9 cm

MAROSIA., *A székesfehérvári múzeum dunapentelei régiségei*. AÉrt, 37, 1917. 7.

FITZ J., *Bronzestatuetten*. Intercisa II, 1957. 171. Kat. 20.

Homlokba fésült, sima, vállig érő hajjal. Az arc hosszúkás, erőteljes kidolgozású, a nagy szemek alig észrevehetően jobbra tekintenek.

Köpenyét a jobb vállon kerek fibula fogja össze.

Tömör öntvény, patinája barna.

BUSTE FÉMININ

Visage long traité avec vigueur. Les grands yeux regardent presque imperceptiblement à droite. Les cheveux lisses ramenés sur le front descendent jusqu'aux épaules.

Le manteau est retenu sur l'épaule droite par une fibule ronde.

Fonte pleine. Patine brune.

23. MELLKÉP

Le l ő h e l y : Igar, Jókai u. 206.

L t s z : 61.67.1

m = 5,2 cm; sz = 3,6 cm

BÁNKI ZS., *Jelentés az igari római kori bronzleletekről*. Alba Regia
4/5, 1963/64. 221.

Tömött levelekből kihajló női fej. Belseje üreges.
Valószínűleg patera nyelének végét díszíthette.
Barna színű, öntött bronz.

BUSTE

Tête féminine émergeant d'un fleuron touffu. A l'intérieur
creux; elle devait décorer le bout du manche d'une patère.
Fonte brune.

24. KAKAS

Le l ő h e l y : Intercisa

L t s z : 4129

m = 5 × 4,5 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum dunapentelei régiségei*. AÉrt., 37, 1917. 7.

FITZ J., *Bronzestatuetten*. Intercisa II, 1957. 171. Kat. 19.

Vastag lábú, széles testű. Felső taréja letörött, egyik lógó, alsó taréja szintén. Farktollai félkörös ívben végződnek. Szeme, tollazata bekarcolással jelezve. Rossz megtartású.

COQ

Coq au corps large et aux gros pieds. La crête supérieure et l'une des crêtes inférieures sont cassées. Les plumes caudales se terminent par un arc en demi-cercle. Les yeux et le plumage sont indiqués par des incisions. Mauvais état de conservation.

25. BACCHIKUS KORONG

Lelőhely: Adony

Ltsz: 3182

átm. = 9,6 cm

MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején*. SzSz, 9, 1939. 41.

PAULOVICS I., *Dionysosi menet (thiasos) magyarországi római emlékeken*. AÉrt, 48, 1935. 98. 79—80. kép

Kör alakú bronzlemez közepén kettős körkeretben bacchikus jelenet: meztelen, fejét hátravető Bacchus, Pán és Hercules társaságában.

Pán válláról lepel csüng le, felső testével Bacchus felé hajlik, annak jobbra a faun vállán nyugszik.

Hercules kissé Bacchus felé fordul, jobbjával átöleli, feltartott bal kezében annak balját fogja.

Testén lágyék körül rövid köntös, karjáról az oroszlánbőr csüng le. A jelenetet alul a kidomborított föld, felül tyrsos keretezi.

A lemez széle behajló (tükörtok?), töredékes.
Bacchus és a faun között átfúrt szeg.

DISQUE BACHIQUE

Disque de bronze circulaire, portant au milieu dans un double cadre une scène bachique: Bacchus nu, la tête renversée en arrière, en compagnie de Pan et d'Hercule.

Pan s'incline de son torse vers Bacchus dont la main droite repose sur l'épaule du faune de laquelle retombe un voile. Hercule se tourne légèrement vers Bacchus et l'embrasse de son bras droit; de sa gauche levée il tient la main gauche du dieu.

Les flancs sont entourée d'un court manteau, sur son bras pend la peau de lion. La scène est encadrée en haut d'un thyrsos et en bas du sol relevé en bosse.

Le bord du disque est incurvé (couverture de miroir?), Fragmentaire.

Entre Bacchus et le faune un clou percé d'un trou.

26. KYBELE

Le l ő h e l y : Csákvár

L t s z : 3516

á t m . = 4,7 cm; v a s t . = 0,5 cm

MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején*. SzSz, 9, 1939. 32.

KÁDÁR Z., *Die kleinasiatisch-syrischen Kulte zur Römerzeit in Ungarn*. Leiden, 1962. 41. Taf. IV/Abb. 6.

Bronzkorong közepén gyöngysor alkotta keretben Kybele mellkép. Domborműves. A dúshajú, falkoronát viselő istennő-ábrázolás jobb oldalán két, keresztbe tett furulya, bal oldalán két, kerek cipő tölti ki a képmezőt. Öntött, barnászöld patinájú.

CYBELE

Sur un disque de bronze, dans un cadre constitué de perles se détache le buste de Cybèle. En relief. A droite de la déesse au cheveux abondants et coiffée de la couronne murale deux chalumeaux croisés; à gauche deux pains ronds. Fonte. Patine vert brunâtre.

28. DUNA-VIDÉKI LOVASISTENSÉG ÓLOMTÁBLÁJA

PLAQUE DE PLOMB D'UNE DIVINITÉ ÉQUESTRE DE LA RÉGION DU DANUBE

27. MEDUSAFŐ

TETE DE MÉDUSE

Leőhely: Gorsium, Palatium

Ltsz: 61.334.1

átm. = 6,5 cm

FITZ J., *Gorsium*. 1964. 20. kép; FITZ J., *Gorsium*. 1970. 12. kép

Kerek ezüstlemez, bronz hátlappal, felső szélén szegeccsel. Domborított ábrázolás: gyöngyosoros szélű pontokkal díszített koncentrikus körös keretben Medusafő.

Erősen sérült.

Plaque d'argent circulaire, au revers de bronze, avec sur le bord supérieur un rivet. Dans un cadre de cercles concentriques orné de points et de perles une tête de Méduse au repoussé.

Fortement mutilé.

L e l ő h e l y : Gorsium, Palatium

L t s z : 9089

m = 9,2 cm; sz = 7,7 cm

MAROSI A., *A Tác-fövenypusztai ásatás*. SzSz, 4, 1934. 67.; FITZ J., *Gorsium*. 1960. 52. 30. ábra; FITZ J., *Gorsium* 1964. 105. 3. kép; FITZ J., *Gorsium* 1970. 4. kép; B. THOMAS E., *Die römervzeitliche Villa von Tác-Fövenypuszta*. A Arch Hung. 6, 1955. 100.

Téglalap alakú táblácska. Két felső sarkában tekerődő kígyók, csillag. A tábla nagy részét két csavart oszlop tartotta, tojássor díszítésű ív alatt négy sávban elhelyezett jelenetek töltik ki.

Felül a sugárkoronás Napisten diadalszekéren, két-két, jobbra, ill. balra vágató paripával. Jobbját áldó mozdulattal emeli fel.

Alatta, középen álló nőalak, kendővel kezében, kétoldalt feléje tartó, üdvözlő mozdulatú lovasok. A bal oldali lovas mögött sisakos, lándzsával, pajzzsal ellátott katona áll, a jobb oldali lovas kezét üdvözlésre emelő nő követi.

A lovak lábai alatt egy-egy fekvő emberalak. A következő sorban asztal körül három alak, a középső nő. Az asztalon levő hal felé nyújtják kezüket. Balra fa helyezkedik el, amelynek ágán fej nélküli kos függ. Az állatot egy férfi nyúzza, mellette kosfejű alak áll. Az asztali jelenet másik oldalán két, egymás kezét fogó meztelen ifjú látható.

Az utolsó, legalsó sávban középen kráter, egyik oldalán háromlábú asztalkával, apró oroszlánnal, a másik oldalán tekerő kígyóval, kakassal.

Plaque oblongue. Dans chaque angle supérieur un serpent enroulé et une étoile. La partie prépondérante de la plaque est occupée de scènes disposées dans quatre zones sous un arc soutenu par deux colonnettes torsées et orné d'oves.

En haut le Dieu Soleil à la couronne rayonnante sur un char triomphal, et de part et d'autre deux étalons galopant, deux vers la droite et deux vers la gauche. Il lève la main droite dans un geste de bénédiction.

Sous lui, au milieu une femme tenant un voile vers laquelle avancent de chaque côté des cavaliers avec un geste de salutation. Derrière le cavalier de gauche un soldat casqué et muni d'une lance et d'un bouclier. Le cavalier de droite est suivi d'une femme qui lève la main pour le saluer. Sous les pieds de chaque cheval un homme couché. Dans le registre suivant trois personnages attablés; celui du milieu est une femme. Ils tendent la main vers le poisson posé sur la table. A gauche de la table un arbre sur la branche duquel pend un bélier acéphale qu'écorce un homme. Près de lui un personnage à la tête de bélier. A droite de la table deux éphèbes nus se tenant par la main.

Dans le registre inférieur au milieu un cratère flanqué d'un côté d'un trépied et d'un petit lion, et de l'autre côté d'un serpent enroulé et d'un coq.

29. ÓLOM FOGADALMI RELIEF

Le l ő h e l y : G e r s i u m , t e m p l u m p r o v i n c i a e

L t s z : 63.423.5

m = 6,7 cm

P u b l i k á l a t l a n — *Inédit*

Díszített oszlopok tartotta, akroterionokkal ellátott tympanon alatt álló istennő.

Felemelt jobbában bizonytalanul kivehető tárgy (bőségszaru, bagoly?), baljában hosszú bot (lándzsa?).

A fején levő sisak (?), mellén az aegishez hasonló nyomok, bal oldalán, lenn a pajzsszerű ábrázolás leginkább Minervára emlékeztet.

Öntött, áttört.

RELIEF VOTIF EN PLOMB

Déesse debout sous un tympan muni d'acrotères et soutenu par deux colonnes. Dans sa main droite levée elle tient un objet indistinct (corne d'abondance, chouette?) et dans sa gauche un long bâton (lance?).

Son casque (?), sur la poitrine les traces semblables à une égide, et sur le côté gauche, en bas, la représentation tel un bouclier, rapellent Minerve.

Fonte, ajourée.

30. ÓLOM FOGADALMI RELIEF

Le lőhely: Gersium

Ltsz: 66.576.1

m = 6,7 cm

FITZ. J., *Fejér megye története* 1/4, 1970. 218/62/. 17/1. kép

Áttört. Sodrott oszlopok tartotta, gyöngysorral díszített ív alatt álló, félmeztelen, balját alacsony, kanellurás oszlopon (oltáron) nyugtató, jobbát felemelő istennő (Venus?).

Az íves keretű szintre két lépcsőfok vezet.

Hátlap is kidolgozott.

RELIEF VOTIF EN PLOMB

Ajouré. Déesse (Vénus?) demi nue, se tenant sous un arc soutenu par deux colonnes torsées et orné de perles. Elle repose la main gauche sur une basse colonnette cannelée (autel) et lève la main droite.

Un escalier à deux marches conduit au niveau encadré d'un arc.

Le revers est également travaillé.

31. KANCSÓ

OENOCHOÉ

Lelőhely: Nagylók

Ltsz: 456

m = 17 cm; száj átm. = 10 cm

HAMPEL J., *Nagylóki lelet*, AÉrt, 2, 1882. 77.; RADNÓTI A.,
A pannóniai római bronzedények Diss Pann II/6, 1938. 123. XLIX/1.
kép

Zömök formájú, lóherelevél alakú szájjal. Fülének díszítése: a felhúzott, perem feletti részen kítátott szájú oroslánfej néz a kancsó nyílásába. A peremhez illeszkedve a fül kettéválík és kétoldalt a kancsó szájára támaszkodik. E két ág vége gyöngysoros díszítésű patkóval zárul.

Az árkolt fül alul oroslánmancsban végződve simul az edény hasához. A mancs alatt levéldíszes kerek lap.

Lemezből készült, füle öntött, sérült.

Kora: I. század

Forme trapue, lèvre triflée. Ornementation de l'anse: sur la partie rejoignant la lèvre une tête de lion à la gueule ouverte regarde dans l'ouverture du vase. Là où l'anse se raccorde à la lèvre elle se sépare en deux et s'appuie sur l'embouchure. Les bouts des deux branches se terminent par un fer à cheval orné de perles. L'attache de l'anse arquée représente une patte de lion; sous elle une plaque circulaire à décor végétal.

Faite d'une plaque; l'anse est fondue. Mutilée.
Ier siècle.

32. PATERA

PATÈRE

Le l ő h e l y : Nagylók

L t s z : 459

száj átm. = 19,5 cm; talp átm. = 8,5 cm; m = 6,5 cm; nyélhossz: 11 cm

J. HAMPEL, *Nagylóki lelet*. AÉrt, 2, 1882. pp. 76—77; A. RADNÓTI, *A pannóniai római bronzedények*. DissPann II/6, 1938. pp. 71—72. fig. XXVI/3.

Umbó nélküli, mély csészével. Az árkolt nyél végén jól kidolgozott kosfej látható.

A nyél csészéhez simuló részén domborműves növényi díszítés. (A nyél eredetileg nem tartozott az edényhez, később forrasztották hozzá.)

Kora: I. század

Coupe profonde sans ombilic. Le manche orné de moulures se termine par une tête de bélier soigneusement travaillée. Sur l'attache du manche décor végétal en relief (Originellement le manche n'appartenait pas au vase, il fut soudé postérieurement).

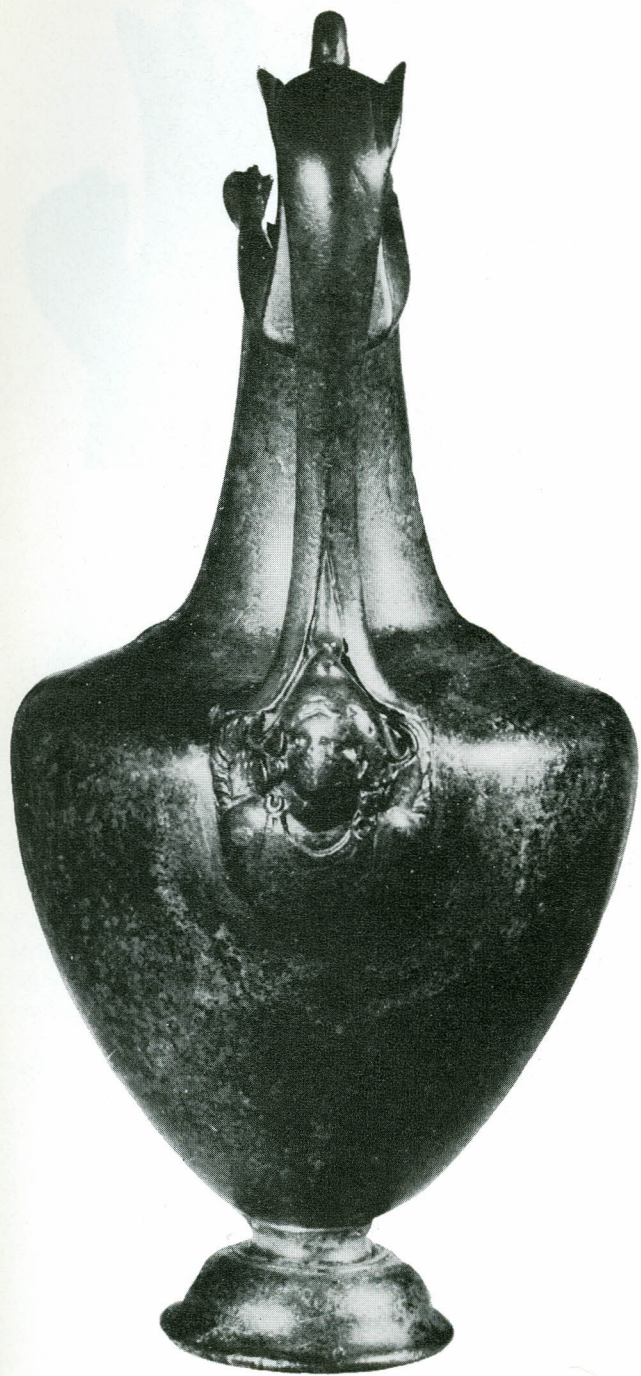
Ier siècle.

33. KANCSÓ

OENOCHOÉ

Le lő hely : Vajta, Kisvajta dűlő, II. sír — lieudit Kisvajta, sép. n° II

L t s z : 9642

m = 23,8 cm; talp átm. = 5,2 cm

MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején*. SzSz, 9, 1939. 24.

RADNÓTI A., *A pannóniai római bronzedények*. DissPann II/6, 1938. 117, XLVII/2. kép.

FÜLEP F., *Római kori kocsitemetkezés Vajtán*. AÉrt, 76, 1949. 42.

FITZ J., *Fejér megye története* 1/4, 1970. 18. kép

Keskeny szájú, nyújtott nyakú, egy füllel, kehely formájú testtel, különálló talprésszel.

A fül felhúzott, a peremhez illeszkedő részén hattyú helyezkedik el, alsó vége Attisra emlékeztető (ez szárnyas) mellképben végződik. Két vállán fibulával összefogott chlamys. Szeme ezüst berakású lehetett.

Tagolt forma (3 külön öntött részből állíthatták össze).

Patinája zöld.

Kora: II. század

Vase à embouchure étroite au col allongé. La panse est caliciforme, la base est à part.

L'anse surplombant l'embouchure, là où elle se raccorde la à lèvres, est ornée d'un cygne; à la base de celle-ci est représenté un buste rappelant Attis (ici ailé). Sa chlamyde est retenue sur les épaules par une fibule. Les yeux devaient être incrustés d'argent.

Forme articulée (le vase devait être assemblé de trois éléments coulés à part).

Patine verte.

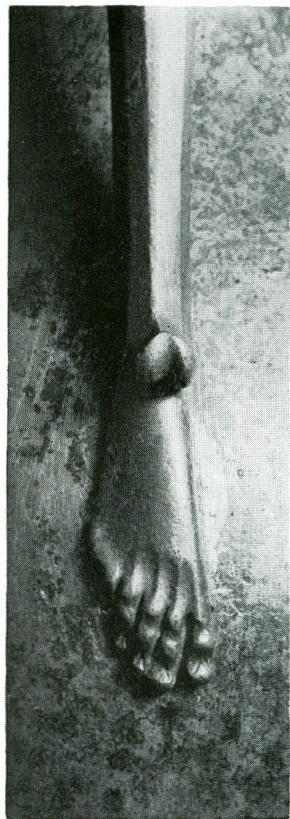
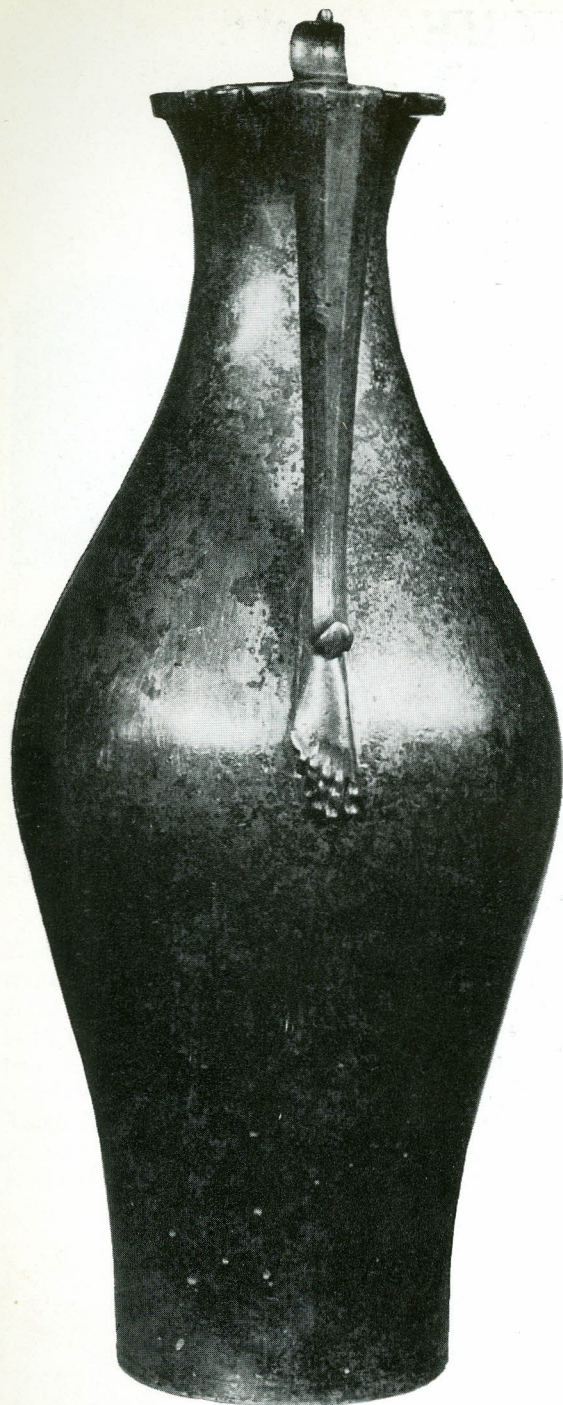
IIe siècle.

34. KORSÓ

CRUCHE

L e l ő h e l y : Igar, Jókai u. 206.

L t s z : 61.91.1

Talp átm. = 8 cm; száj átm. = 7 cm; m : 30,5 cm

BÁNKI ZS., *Jelentés az igari római kori bronzleletről.* Alba Regia 4/5, 1963/64. 221.

Nyújtott testű, egy füllel, az ívelt nyak alatt gömbölyű has-
sal, karcsúsodó aljrészsel.

A fül meztelen emberi lábban (jobb láb) végződik. A korsó
szájának magasságáig függőleges, majd megtörik és kacskari-
ngós levélformában illeszkedik a peremhez. Tetején húsos
levél fordul vissza.

Kora: II. század

Vase au corps allongé, à une anse; Le col arqué continue en
une panse globulaire, se rétrécissant vers le bas.

A la base de l'anse est figuré un pied nu (pied droit); jusqu'à
la hauteur de l'embouchure l'anse est verticale, puis se casse
et se raccorde à la lèvre par deux volutes entre lesquelles une
feuille charnue se recourbe.

IIe siècle.

35. NÉGERFEJES EDÉNY

VASE EN FORME DE TÊTE DE NEGRE

Leőhely: Igar, Jókai u. 206.

Ltsz: 61.94.1

m = 13,5 cm; sz = 9 cm

BÁNKI ZS., *Jelentés az igari római kori bronzleletről*. Alba Regia
4/5, 196/64. 221.

FITZ J., *Fejér megye története* 1/4, 1970. 184 (28). 19. kép

Mellkép formájú, alul egyenesen levágott, a fejtetőn kerek nyílás látható — a csapófedő hiányzik.

Jellegzetes négerfejet ábrázol, dús, fürtökben elrendezett, homlokba hulló hajjal. Az ívelt, finoman kidolgozott szemöldök alatt kissé dülledt szemek, egykor berakott szemgolyóval. Az orr széles, az ajkak erősen duzzadtak.

A bal vállon chlamys.

Aranybarna, helyenként zöld patinával.

Kora: II. század.

Vase en forme de buste, le bas est coupé en ligne droite; sur le sommet de la tête ouverture ronde; le couvercle manque.

Tête typique de nègre, avec chevelure abondante arrangée en boucles épaisses et ramenée sur le front. Sous les arcades sourcilières délicatement travaillées des yeux un peu exorbités, avec prunelles jadis incrustées.

Le nez est épaté, les lèvres sont fortement gonflées.

Sur l'épaule gauche une chlamyde.

Patine brun doré, par endroits verte.

IIe siècle.

36. PATERANYÉL

MANCHE DE PATÈRE

L e l ő h e l y : Dunapentele

L t s z : 2880

h = 13 cm

MAROSI A, *A székesfehérvári múzeum dunapentelei régiségei*. AÉrt, 37, 1917. 7.

RADNÓTI A, *A pannoniai római bronzedények*. DissPann, II/6, 1938. 77.

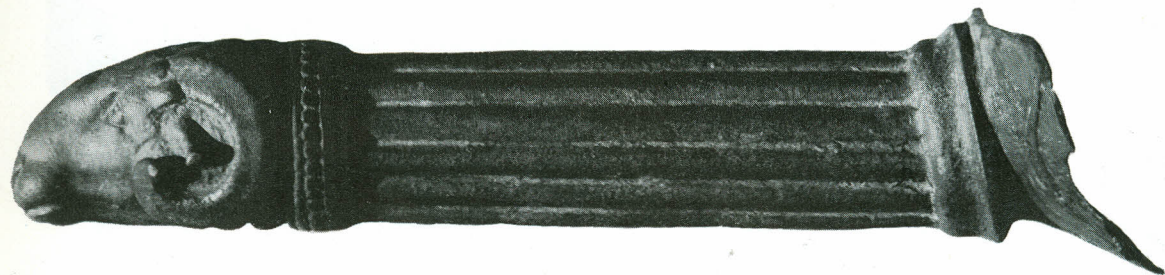
Kosfejben végződik. A hosszanti kivágásokkal díszített nyél két végén kettős, enyhén bevéssett gyűrű helyezkedik el. A kosfejhez eső részen levő gyűrűkön bekarcolt fenyőszerű minta látható.

Durva kidolgozású.

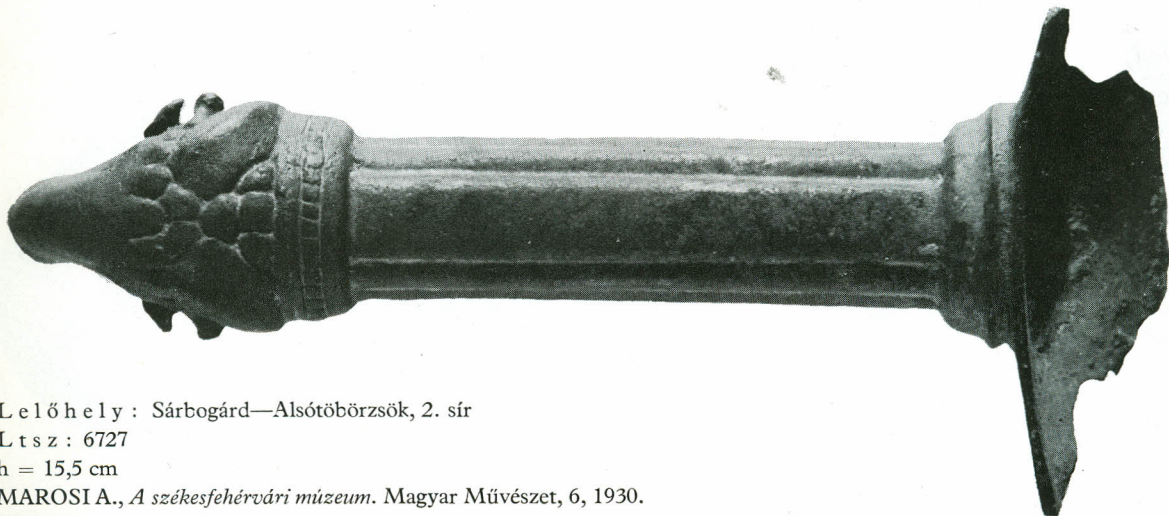
Manche se terminant par une tête de bélier et orné de découpures; sur les deux extrémités doubles anneaux faiblement incisés. Sur les anneaux près de la tête de bélier on voit un dessin ressemblant à des pins.

Travail grossier.

37. PATERANYÉL

MANCHE DE PATÈRE

Le l ő h e l y : Sárbogárd—Alsótöbörzsök, 2. sír

L t s z : 6727

h = 15,5 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum*. Magyar Művészet, 6, 1930. 475.

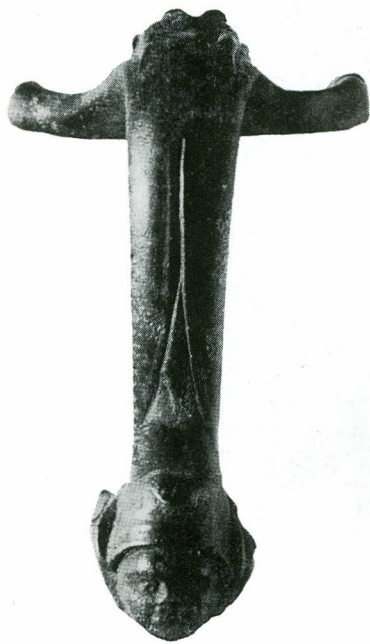
RADNÓTI A., *A pannóniai római bronzedények*. DissPann II/6, 1938. 72. XXVI/5.

Kanellurás pateranyél, a végén jól kidolgozott kosfejés díszítéssel. A kanellurás részt a két szélén tagolt gyűrű zárja le, amely a kosfej felől barázdált, gyöngysoros, az ellenkező oldalon simán profilált.

A nyél tövén, a csészéhez simuló részen domborműves növényi dísz látható.

Manche de patère cannelée, se terminant par une tête de bélier soigneusement travaillée. La partie cannelée est limitée par une tête de bélier et un anneau mouluré orné de sillons et de perles; à l'attache un double bourrelet lisse se raccorde à la vasque par un décor végétal.

38. EDÉNYFÜL

ANSE DE VASE

Le l ő h e l y : Sárbogárd—Alsótöbörzsök, 3. sír

L t s z : 6738

m = 8,4 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum. Magyar Művészet*, 6, 1930. 475.

Valószínűleg kancsóhoz tartozó darab. Alsó, az edény oldalához illeszkedő részén fríg sapkás Attis-fejben zárul. A felső végén agancsos szarvasfej látható, az agancsok domborműszerűen simulnak a fűl ívére. Az állat előre nyújtott patás lábai az edény szájának peremét ölelték körül.

Anse ayant appartenu probablement à une oenochoé. A sa base elle est ornée d'une tête d'Attis coiffée du bonnet phrygien. Le bout supérieur se termine par une tête de cerf dont les branches en relief moulent l'arc de l'anse. Les pieds ongulés tendus en avant ont entouré la lèvre du vase.

39. EDÉNYFÜL

Le hely: Sárbogárd—Alsótöbörzsök, 3. sír

Ltsz: 6737

m = 13 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum. Magyar Művészet*, 6, 1930. 475.

A fűl alsó, az edény testéhez illeszkedő végén (bekarcolt mintás) diademos női fej. Felfelé ívelő részén, a fej fölött keresztben elhelyezett fáklya, jelvények (gyászejelvények?). Efelett jelenet: áldozati oltár lobogó tűzzel, előtte az áldozatot bemutató alakkal. A képsort felül tagolt pánt zárja le, amelyből hármass levelű palmetta indul ki. A kisebb levelekhez kétfelől, az edény száját érintő ívben egy-egy hosszú-csőrű madárfej csatlakozik.

A madarak tollazata finom cizellálással jelzett, szemük egykor berakott volt. A jobb oldali madárfejről a csőr letört.

Öntött, patinája sötétzöld.

ANSE DE VASE

Anse ornée à la base (au dessin incisé) d'une tête de femme coiffée d'un diadème. Au-dessus de la tête deux torches croisées et des insignes (insignes funéraires?). Tout en haut une scène: autel flambant, devant celui-ci un personnage présentant le sacrifice. Les représentations sont limitées en haut par un bourrelet mouluré duquel part une palmette à trois pétales. A chaque petite feuille latérale se raccorde une tête d'oiseau à long bec. Le plumage des oiseaux est indiqué par de fines ciselures, les yeux étaient jadis incrustés. Le bec de l'oiseau de droite est cassé. Fonte à patine vert foncé.

40. EDÉNYFÜL

ANSE DE VASE

Leleőhely: Gorsium

Ltsz: 68.64.3

h = 12,4 cm

Publikálatlan — *Inédit*

Valószínűleg korsóhoz tartozó darab, öntött.

Az edényttesthez illeszkedő részén kissé jobbra tekintő, Amor mellkép.

A figura fürtös fejére a fűl végződésének leveles része simul. Ez utóbbi hármas osztású: két, részben bekarcolással jelzett voluta, közötté levél.

A felfelé ívelő, fokozatosan szélesedő fültörédeken akanthus levelek füzére domborodik.

Anse ayant appartenu sans doute à une oenochoé. Elle est ornée à la base d'un buste de l'Amour regardant légèrement à droite. A la tête bouclée de l'enfant adhère la partie feuillue de l'anse qui est divisée en trois parties: entre deux volutes indiquées en partie par des incisions une feuille. Sur le fragment d'anse allant en s'élargissant vers le haut se détache une guirlande de feuilles d'acanthé.

Fonte.

41. VEDER TARTÓTAG

Le l ő h e l y : Sárszentmiklós, Őrpuszta

L t s z : 8966

m = 6 cm; sz = 8 cm

RADNÓTI A., *A pannóniai római bronzedények.* DissPann II/6, 1938. 93. XXXI/5.

Emberfejet ábrázol. A gyűrűs tartótag a kettéválasztott, bekarcolásokkal jelzett hajból nő ki.

Az arc lapos, elmosódott vonású, széles gallér övezi. Kétoldalt a tartótagnak a veder pereméhez simuló részén hegyes nyúlványok helyezkednek el. A jobboldalin apró bekarcolások nyoma.

Tömör öntvény, kopott, patinája barnászöld.

APPLIQUE DE SEAU

Applique représentant une tête d'homme. L'anneau de suspension naît de la chevelure partagée en deux et indiquée par des incisions.

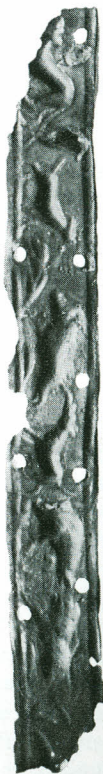
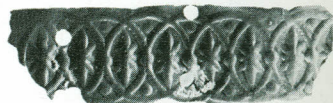
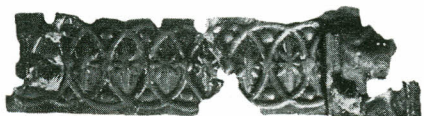
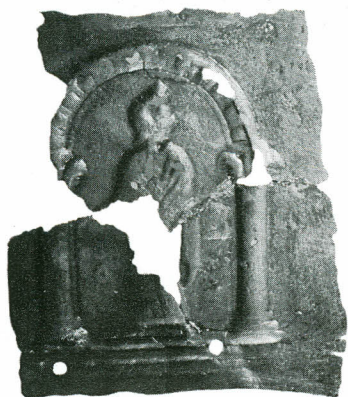
Le visage plat aux traits effacés est ceint d'un large col. La où l'applique se raccorde au rebord du seau, elle se prolonge en deux protubérances pointues.

Sur celle de droite traces de petites incisions.

Fonte pleine, fruste. Patine vert brunâtre.

42. LÁDIKAVERETEK
(Scrinia)

GARNITURE
DE COFFRET

Lelőhely: Tordas

Ltsz: 64.2.1

m = 5 × 5,5 cm

BÁNKI ZS., *Későrómai sírok Tordason*. Alba Regia 8/9, 1967. 233.

Az egyes domborított bronzlemezek ábrázolása: kettős lépcsőn, két korinthisz oszlop tartotta, tojástagokból álló ív alatt egy-egy múzsa.

Melpomene (két vereten): balra lép, fején koszorú, chiton, vállán köpenyt visel, jobbát a mellette levő kis oszlopra (oltárra?) helyezett tragikus maszk fölé emeli, bal kezében pásztorbot.

A teret kitöltve: ME LP
OM
EN E felirat

Erato (két vereten): jobbra néz, fején koszorú, a tőle balra elhelyezett oszlopocskán levő lanton játszik.

A felirat balra fenn: ER
ATO

Clio (két vereten): mélyen beburkolt nőalak, bal kezében papyrus tekercs (?), fejét balra fordítja. Jobb felől felirat:
CLI
O

Polyhymnia (egy vereten): jobbra fordul, karját felemeli, bal kezében lant.

Felirat a jobb oldalon: POL
IOT
MA

Az egyes scriniumokat bronzpántokkal keretezték, ill. ezekkel erősítették a ládikához.

A függőleges elhelyezésüket futó állatok és növények, a vízszintes darabokat egymást érintőlegesen metsző körök és az ezeket kitöltő virágszerű minták díszítik.

Kora: IV. század

Les plaquettes de bronze représentant chacune une muse debout sur une escalier à deux marches, sous un arc soutenu par deux colonnes corinthiennes et orné d'oves.

Melpomène (sur deux plaquettes): coiffée d'une couronne et vêtue d'un chiton et d'un manteau posé sur les épaules, elle avance vers la gauche; elle lève la main droite au-dessus du masque tragique surmontant la colonnette (autel?) près d'elle, de sa gauche elle tient une houlette.

Dans le champ inscription: ME LP
OM
EN E

Erato (sur deux plaquettes): coiffée d'une couronne elle regarde vers la droite et joue de la lyre placée sur une colonnette disposée à gauche d'elle.

Inscription en haut à gauche: ER
ATO

Clio (sur deux plaquettes): femme drapée, tenant dans sa gauche un rouleau de papyrus (?) et tournant la tête à gauche. A droite inscription: CLI
O

Polyhymnie (sur une plaquette): tournée à droite elle lève le bras droit et tient de sa gauche une lyre.

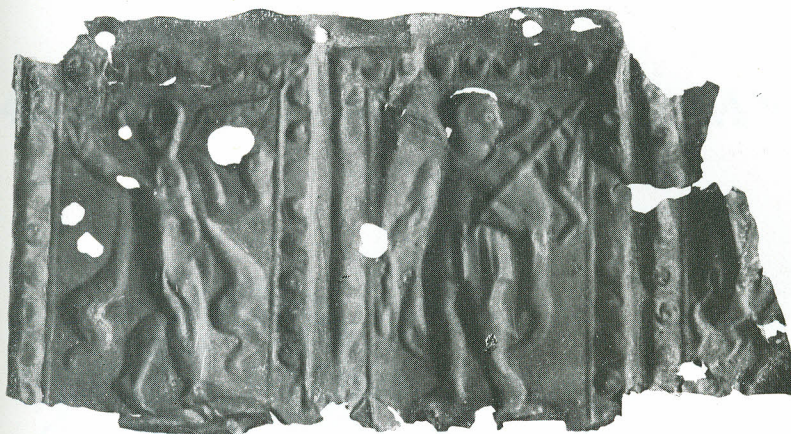
Inscription sur le côté droit: POL
IOT
MA

Les divers scrinia étaient encadrés de bandes de bronze qui les fixaient au coffret.

Les bandes verticales sont ornées d'animaux courants et de plantes, et bandes horizontales de cercles s'entrecoupant et de dessins floraux qui remplissent les cercles.

IVe siècle.

43. LÁDIKAVERETEK (Scrinia)

GARNITURE DE COFFRET

Le l ő h e l y : Gersium, templum provinciae

L t s z : 69.122.1

m = 4×5 cm

FITZ J., Gorsium. 1970, 38. kép

A töredékes tojássor, ill. gyöngysor keretezte téglalap alakú mezőben az évszakokat szimbolizáló geniusokat láthatjuk.

1. *Az Ősz* : balra tartó, szárnyas, meztelen férfialak, válláról kétoldalt hosszan lelógó, libbenő lepel csüng le. Feje visszatekint, a magasba tartott, jobbában levő ág felé. Bal kezében gyümölcscsel teli kalathos.
2. *A Tél* : jobbra haladó fejét balra fordító szárnyas alak, térden felül érő, rövid, ujjas ruhában, vállán köpeny (bunda?), lábán csizma. Leengedett jobbában hátsó lábainál fogott nyúl. A bal vállán átvetett ágról élettelen madár (kacsa?) csüng le.
3. *A Nyár* : balra lépő szárnyas, meztelen férfialak (fejénél a veret sérült), törzsével szembefordul, válláról kétoldalt hosszan lehulló, fátolszerűen libbenő lepel hull le. Bal kezével kalászokat szorít magához, leeresztett jobbában sarló.

A további, rosszabb megtartású töredékeken a fenti ábrázolások, ill. egyiken valószínűleg a Tavaszt megszemélyesítő genius ismétlődik.

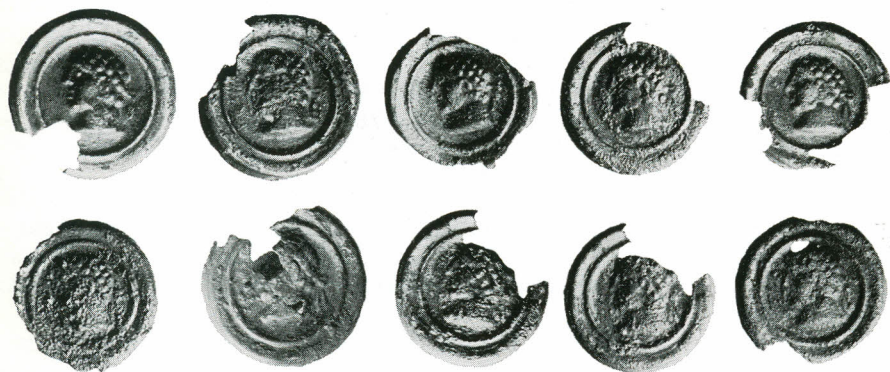
Sur les fragments se détachent dans un champ oblong des génies symbolisant les saisons.

1. *L'automne* : Homme nu ailé, avançant vers la gauche. Un long voile flottant retombe des épaules. La tête est tournée en arrière vers la branche d'arbre qu'il tient dans sa main droite, de sa gauche il tient un kalathos chargé de fruits.
2. *L'hiver* : Homme ailé, tournant la tête à gauche et avançant vers la droite. Il est vêtu d'une robe à manches courtes et descendant jusqu'à mi-cuisses; un manteau couvre les épaules (manteau de fourrure?) les pieds sont chaussés de bottes. Dans sa droite un lièvre qu'il tient par les pieds arrières. Du bâton posé sur l'épaule gauche pend un oiseau tué (canard?).
3. *L'été* : Homme nu ailé, avançant vers la gauche (la plaquette est près de la tête mutilée). Le torse est vu de face; des épaules retombe un long voile flottant. De la main gauche il serre contre son corps des épis, dans la main droite baissée une faucille.

Sur les autres fragments en très mauvais état de conservation se répètent les représentations de ci-dessus. Sur l'un sans doute le génie personnifiant le printemps.

44. MASZKOS DÍSZÍTÉSŰ SZEGETSEK

RIVETS ORNÉS DE MASQUES (10 pièces)

Le lőhely: Káloz

Ltsz: 8236

átm. = 2,1 cm

Publikálatlan — *Inédit*

Vékony lemezből készült, ládikához tartozó szegecs fejt borító kerek gomb. Domborított kör alakú keretben balra néző, profilból ábrázolt férfi mellkép, dúsan kiképzett hajzattal (szintén domborítás).

Érmeken levő császárporthékre emlékeztet, helyenként a babérkoszorúhoz, ill. diadémhoz illeszkedő, tarkóról lelógó szalag is követhető.

Bouton rond fait d'une mince feuille, revêtant la tête d'un rivet ayant appartenu à un coffret. Dans un cadre circulaire bosselé buste d'homme en profil, regardant vers la gauche; la chevelure est richement travaillée (également bosselée). La tête rapelle les portraits d'empereurs des médailles; par endroits on suit aussi le ruban attaché à la couronne de laurier ou diadème.

45. LÁDIKAFOGANTYÚ

ANSE DE COFFRET

Le l ő h e l y : Vajta, Kisvajta dűlő, II. sír — *lieudit Kisvajta*

L t s z : 9633

h = 19 cm

FÜLEP F, *Római kori kocsitemetkezés Vajtán*. AÉrt, 76, 1949. 44. XXIX/5. kép

A fogantyút két, egymással szembe forduló delfin alkotja, amelyek tágra nyitott szájukkal maszkot fognak közre. Az állatok testét pikkely fedi (a pikkelyek közepén bemélyített köröcskékkal), farkuszonyuk széles, három levélből álló virágszerű mintában végződik.

A levelek belsejében bekarcolt nyalábok.

Az állatok szeme eredetileg ezüstberakású lehetett.

A maszk dús, közepén kettéválasztott hajzatú, választék két oldalán feltornyozva.

A bal oldali delfin farka átégett, deformálódott.

Barnászöld patinájú.

Kora: II. század.

Anse dessinant deux dauphins aux bouches grandement ouvertes mordant un masque. Le corps des dauphins est recouvert d'écailles (au milieu des écailles des petits cercles enfoncés), leur queue se termine par une large fleur à trois pétales dans lesquelles sont incisés des faisceaux. Les yeux des poissons devaient être incrustés d'argent. La chevelure du masque est abondante et séparée au milieu et de part et d'autre de la raie hautement montée. La queue du dauphin de gauche est brûlée et déformée.

Patine vert brunâtre.

IIe siècle.

46. OROSZLÁNFEJES KULCSVÉG

Le lő hely : Vajta, Kisvajta dűlő, II. sír — *leudit Kisvajta*

L t s z : 9634

h = 7,3 cm

OROSZLÁN Z., *Állatalakos kulcsnyelek Pannóniában*. Dolgozatok, 15, 1939. 115—132. VII/1. kép

FÜLEP F., *Római kori kocsítemetkezés Vajtán*. AÉrt, 76, 1949. 44. XXIX/4. kép

A négyszögű, tagolt hüvely nagyrésze hiányzik. A leveles tokból oroszlántest nyúlik ki, stilizált sörénnyel, nagy füllel. A szájában jobbfelé kinyúló, közepén átfúrt, bekarcolt korongot tart (az elejtett állat stilizált ábrázolása). Az oroszlán feje a szája sarkában átfúrva.

Barnásfekete színű patina.

Kora: II. század

MANCHE DE CLÉ A TÊTE DE LION

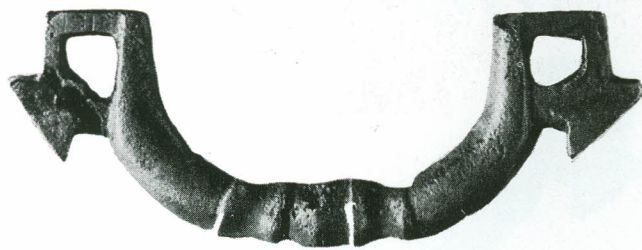

Une grande partie de la gaine carrée et moulurée manque. De la gaine feuillue avance un corps de lion à crinière stylisée et aux grandes oreilles. L'animal tient dans sa gueule un disque s'avancent vers la droite et percé au milieu d'un trou (la représentation stylisée de l'animal abattu). La tête du lion est dans l'angle de sa gueule percée d'un trou.

Patine noir brunâtre.

IIe siècle.

47. LÁDIKAFOGANTYÚ

Lele hely : Intercisa, 5. sír

Ltsz : 3636

h = 8,5 cm

MAROSIA., *A székesfehérvári múzeum dunapentelei régiségei*. AÉrt, 37, 1917. 6.

RADNÓTI A., *Möbel- und Kästchenbeschläge, Schlösser und Schlüssel*. Intercisa II, 359. Abb/86.

Két egymással szembeforduló, sematikus kidolgozású del-
fin alkotja, mintegy a fogantyú ívének közepén levő sima
gombba harapnak.

Az állatok farkuszonyának hajlata, végződése szögletes.
Barna patinájú, helyenként rozsdás.

MANCHE DE CLÉ A TETE DE LION

Deux dauphins face à face, d'un travail schématique, mor-
dent un bouton lisse.

La courbure et l'extrémité des nageoires des dauphins sont
angulaires.

Patine brune, par endroits rouillée.

48. LÁDIKAFOGANTYÚ

L e l ő h e l y : Intercisa, 18. sír

L t s z : 2418

h = 8,2 cm

RADNÓTI A., *Möbel- und Kästchenbeschläge, Schlösser und Schlüssel*. Intercisa, II. 337. LII/6, Abb. 67.

A fogantyút két erősen stilizált delfin alkotja, fejük találkozási pontjában, a fogantyú közepén tagolt gyűrű. Farkuszonyuk hurokszerűen visszahajlik, s legyezőszerű, hármass levélben végződik.

Barnászöld patina, helyenként ráégett vasrögöcskék.
Hátlapja sima, tömör.

ANSE DE COFFRET

Anse de coffret dessinant deux dauphins fortement stylisés mordant un bourrelet. Leurs nageoires se recourbent en formant un noeud et se terminent par une triple feuille en éventail. Patine vert brunâtre, avec par endroits des mottes de fer brûlées sur la surface.
Revers lisse, fonte pleine.

49. LÁDIKAFOGANTYÚ

Leőhely : Intercisa, 26. sír

Ltsz : 5476

h = 8,7 cm

RADNÓTI A., *Möbel- und Kästchenbeschläge, Schlösser und Schlüssel*. Intercisa II. 361. Abb. 86.

Két, egymással szembeforduló, erősen stilizált delfin alkotja. Az állatok nyitott szája hornyolt gyűrűként gombocskát fog közre.

Öntött, fonákja sima.

Piszkos, barnászöld patina.

ANSE DE COFFRET

Anse de coffret constituée de deux dauphins fortement stylisés, mordant un petit bouton mouluré.

Fonte; revers lisse.

Patina d'un vert brunâtre sale.

50. LÁDIKAFOGANTYÚ

ANSE DE COFFRET

Le l ő h e l y : Intercisa

L t s z : 3571

h = 12,8 cm

MAROSIA., *A székesfehérvári múzeum dunapentelei régiségei*. AÉrt, 37, 1917. 6.

RADNÓTI A., *Möbel- und Kästchenbeschläge, Schlösser und Schlüssel*. Intercisa, II. 358. Abb/85.

A fogantyút két, tátott szájú delfin, illetőleg a szájukkal közrefogott, hosszanti bevágásokkal tagolt gomb alkotja. Az állatok testén poncolással jelezve a pikkely, szemük szintén poncolt, a pupillák berakottak lehettek.

Farkuszonyuk háromszirmú virágban végződik.

A fogantyú fonákja üreges. Rossz megtartású, erősen rozsdált.

Anse de coffret dessinant deux dauphins à la bouche ouverte et mordant un objet rond constitué de trois bandes. Les écailles sur les poissons sont indiquées par un poinçonnage, tout comme les yeux; les pupilles devaient être incrustées. Leurs nageoires se terminent par une fleur à trois pétales. Le revers est creux. Mauvais état de conservation, fortement rouillé.

51. LÁDIKAFOGANTYÚ

ANSE DE COFFRET

Le lő hely : Intercisa

h = 15 cm

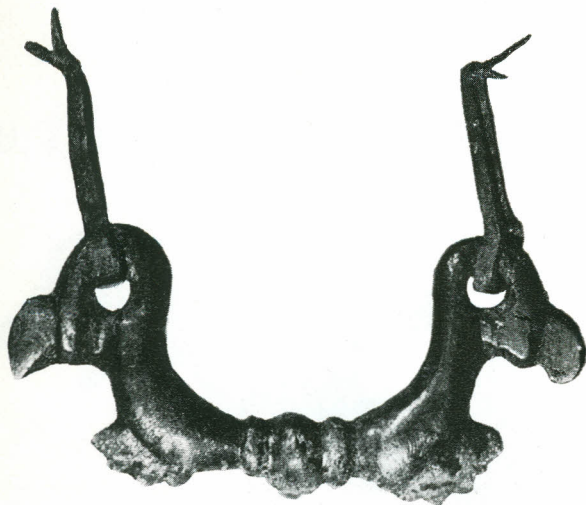
A fogantyút két, egymással szembe forduló delfin alkotja, amint tágra nyitott szájukkal hornyolt gyűrűbe foglalt gombot tartanak. Az állatok farkuszonya hármassosztású levélben végződik, s visszahajtvá, a hátrészhez egy-egy szögletes kis időmmel kapcsolódik. Az így nyert hurkok egyikében sas-szeg, amely a fogantyú felerősítésére szolgált.

Öntött, fonákja üreges. Barna.

Anse de coffret figurant deux dauphins affrontés mordant de leur bouche grandement ouverte un objet rond pris entre des bourrelets moulurés. Les nageoires se terminent par une feuille à trois pétales qui, recourbée, se rattache au dos par une petite forme angulaire. Dans l'un des noeuds ainsi constitué une goupille servant à fixer l'anse.

Fonte. Revers creux. Brun.

52. LÁDIKAFOGANTYÚ

Le lő hely : Intercisa

L t s z : 3682

h = 7,8 cm

MAROSI A., *A székesfehérvári múzeum dunapentelei régiségei*. AÉrt, 37, 1917. 7.

RADNÓTI A., *Möbel- und Kästchenbeschläge, Schlösser und Schlüssel*. Intercisa II. 360. Abb. 86.

A fogantyút két, erősen stilizált, egymással szembeforduló delfin alkotja, amelyek gyűrűszerűen kialakított tátott szájukban gömböt tartanak.

Mindkét állat hátán tagolt uszony. Magasra felhúzott farkuk hurokban zárul.

A hurkot alkotta fülecskékben egy-egy hegyezett végű sasszeg.

Sötétbarna patina.

ANSE DE COFFRET

Anse de coffret dessinant deux dauphins affrontés, fortement stylisés, mordant de leur bouche ouverte en forme de bourrelet un objet sphérique.

Sur le dos de chaque dauphin une nageoire ornée de moulures. Leurs queues se terminent en un noeud. Dans chaque noeud une goupille effilée.

Patine brun foncé.

53. LÁDIKAFOGANTYÚ

Két egymásnak hátat fordító madár alkotja. A madár nyitott csőrű, fejebűbján bóbíta, szemének helyén átfúrt lyuk, a fogantyút rögzítő szög helye. A madarak ívelt nyakán bekarcolt, rézsútos csikozású gyűrű. Begyüknél kettős vonalú, függőleges és vízszintes, a háton egy pontban találkozó bekarcolt minta.

Bekarcolt vonalak díszítik az állatok testének végét, illetőleg az összetett lábak félbemetszett gúla formájúra kiképzett részét.

A jobb oldali madár (kócsag?) feje kisebb.
A fogantyú tömör öntésű, hátoldala sima.
Patinája szürkészöld.

ANSE DE COFFRET

Leőhely : Intercisa

Ltsz : 2397

h = 9,3 cm

MARÓSI A., *A székesfehérvári múzeum dunapentelei régiségei*. AÉrt, 37, 1917. 6.

RADNÓTI A., *Möbel- und Kästchenbeschläge, Schlösser und Schlüssel*. Intercisa II. 357. Abb. 85.

L'anse de coffret figure deux oiseaux se tournant le dos. Les becs des oiseaux sont ouverts, sur leur tête une aigrette. A l'emplacement des yeux un trou, servant à recevoir le clou fixant l'anse. Sur le cou arqué des oiseaux anneau aux stries obliques incisées. Sur le gésier une double ligne incisée, une verticale et une horizontale qui se recroisent sur le dos.

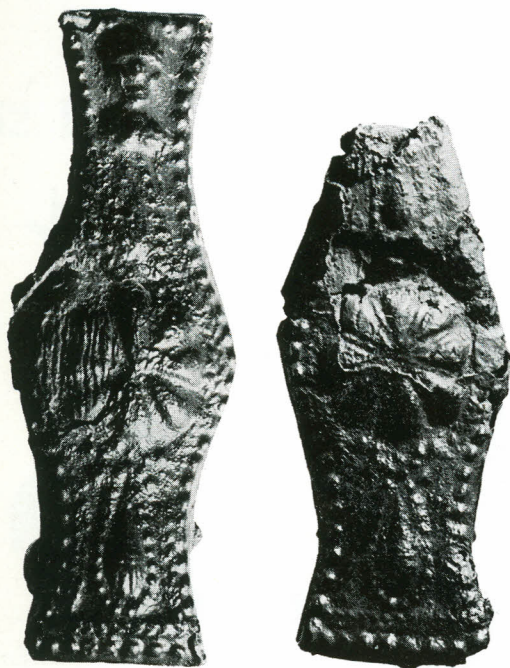
Des lignes incisées ornent l'extrémité des corps des oiseaux, et les pieds serrés formant une pyramide coupée.

La tête de l'oiseau de droite (aigrette?) est plus petite que l'autre.

Fonte pleine, revers lisse.

Patine vert grisâtre.

54. FIBULA (2 db)

Leőhely : Mány, 5. sír

Ltsz : 59.57.4

m = 8,5 cm

F. PETRES É., *A mányi eraviscus temető*. FA, 17, 1965. 90.

Csokor alakú, vasmag bronzlemez borítással. A kiszélesedő középső részen nyolcszirmú rozetta, alatta és fölötte csepp alakú dísz. A felső, kisebb csepp végén mellképszerűen kidolgozott maszk. A jelzett ábrázolásokat a fibula szegélyén futó gyöngysor és ezen belül apró, fenyőszerű levélsor keretezi. Az egyik fibula középső részéről hiányzik a bronz borítás, a másik fibulának a maszkos része letörött, borítása hiányos. Sötétzöld patinás.

Kora: II–III. század

FIBULE (2 pièces)

Fibules en forme de bouquet de fleurs, noyau de fer revêtu d'une plaque de bronze. Sur la partie centrale évasée se détache une rosace à huit pétales; au-dessus et au-dessous d'elle une goutte encadrée de perles. La goutte supérieure, plus petite, est surmontée d'un masque en buste. La fibules sont encadrées de perles et d'une rangée de feuilles de pin. Sur la partie centrale d'une des fibules manque le revêtement de bronze; sur l'autre la partie à masque est cassée; son revêtement présente des lacunes.

Patine vert foncé.

IIe ou IIIe siècle.

55. FIBULA

FIBULE

Le l ő h e l y : Csákvár, 69. sír

L t s z : 62.84.1

h = 8 cm; sz = 6 cm

Á. SALAMON — L. BARKÓCZI, *Bestattungen von Csákvár aus dem Ende des 4. und dem Anfang des 5. Jahrhunderts*. Alba Regia 11/1970. 56. Abb. 11, 18; Taf. XVII., 9.

Aranyozott bronz, hagymafejes. Íves kengyelén rácsos, keresztmintás, ezüst berakásos díszítés (tausirozás) és három, egymástól azonos távolságban elhelyezett férfigótré. A széles tűtartón 4 pár, peltaszerű, csipkés dísz, középen pedig a kengyelen látott motívumok ismétlődnek.

Fibule en bronze doré, à boutons en forme d'oignon. Sur le dos arqué decor grillagé et à incrustation d'argent et trois portraits d'homme disposés à distance égale l'un de l'autre. Sur le large pied 4 paires de décor dentelé tel des peltes; au milieu se répètent les motifs du décor du dos.

56. TRIPUS LÁB

Le lőhely : Fejér megye — *comitat de Fejér*

Ltsz : 517

m = 13 cm

Publikálatlan — *Inédit*

Aljrész töredéke, oroslánfej és láb kombinációjából készült. Alul, keskeny talapzaton karmos oroslánmancs, hangsúlyozott, inas lábszár indítással, amely feljebb kehelyszerűen szétnyíló, kétsoros, hármastagozódású levélben folytatódik és vicsgorgó oroslánfejben zárul. A ragadozó nyakából a láb szárának folytatása indul ki.

Öntött, belül üreges, rossz megtartású, forrasztott.

ÉLÉMENT DE TRÉPIED

Fragment d'une branche de trépied, composée de la tête et de la patte d'un lion. Au bas, sur un mince socle une patte de lion à griffes, continuant en une jambe tendineuse qui plus haut forme une triple feuille s'ouvrant tel un calice, de laquelle émerge une tête de lion grinçant des dents. Du cou du félin part la continuation de la jambe. Fonte, à l'intérieur creux. Mauvais état de conservation, soudé.

57. BÚTORLÁB

PIED DE MEUBLE

Le ló hely: Fejér megye — comitat de Fejér

Ltsz: 518

m = 13,5 cm

MAROSIA., *A székesfehérvári múzeum*. Magyar Művészet 6, 1930. 475.

Lólábképzésű, a pata fölötti meghajló lábrészen dús, fürtös hajú és szakállú, lelógó bajuszos satyr, vagy Ammonfej. A fej hátsó része gombos végű, kacsos, lendületes ívű lábrészhez csatlakozik.

Tömör bronz.

Sötét, barnásfekete patina.

Sur un pied de cheval, infléchi au-dessus du sabot, tête de satyre ou d'Ammon, à la chevelure bouclée très abondante et à la moustache pendante. La partie arrière de la tête se raccorde à un pied à vrilles, dessinant un arc plein de verve et se terminant par un bouton.

Fonte pleine.

Patine foncée, noir brun.

58. BÚTORLÁB

Leőhely: Gorsium templum provinciae

Ltsz: 70.68.1

m = 12,6 cm

Publikálatlan — *Inédit*

Fabútor lábbrészét védő, U-alakban átfogó bronzpánt. Alul karmos állatlabban végződik.

A pánt egyenlőszárú háromszög átmetszetű, a háromszög csúcsa a pánt külső éle.

A pánt egyik, elülső szára átfúrt fülben végződik — ez a rögzítő szögecs helye — másik szárának vége letörött, itt a rögzítő szögek számára két helyen, a szár tengelyében találunk lyukakat.

Tömör öntés, barna.

PIED DE MEUBLE

Bande de bronze en forme de U, servant à protéger le pied d'un meuble en bois. Elle se termine en bas par une patte à griffes. La section de la bande est triangulaire; la pointe du triangle est l'arête extérieure de la bande.

La tige antérieure de la bande est en haut percée d'un trou par lequel passait le rivet; le bout de l'autre est cassé; celle-ci est percée de deux trous, dans l'axe.

Fonte pleine, brune.

59. KANDELÁBERLÁB

PIED DE CANDÉLABRE

Leőhely : Gorsium, templum provinciae

Ltsz : 70.81.1

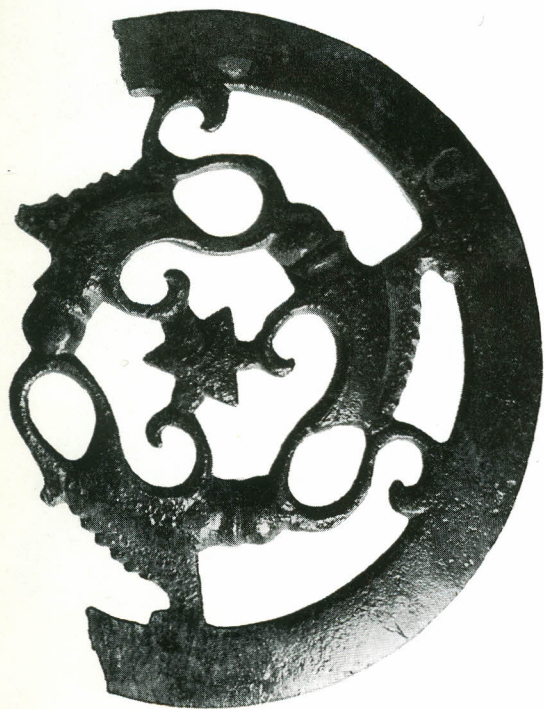
Publikálatlan — *Inédit*

Háromlábú kandeláber alrészttöredéke. A karmos végződésű láb ívben megtörve csatlakozik a széles, gyűrű formájú középponthoz, amelyből a lábakkal váltakozva hegyes végű, tagolt, lelógó levelek ágaznak ki. 2—2 levél, ill. láb hiányzik.

Fragment de la base d'un candélabre à trois pieds. Le pied se terminant par des griffes se raccorde au large centre en forme d'anneau, en dessinant un arc. De l'anneau naissent des feuilles pointues échancrées, alternant avec les pieds.

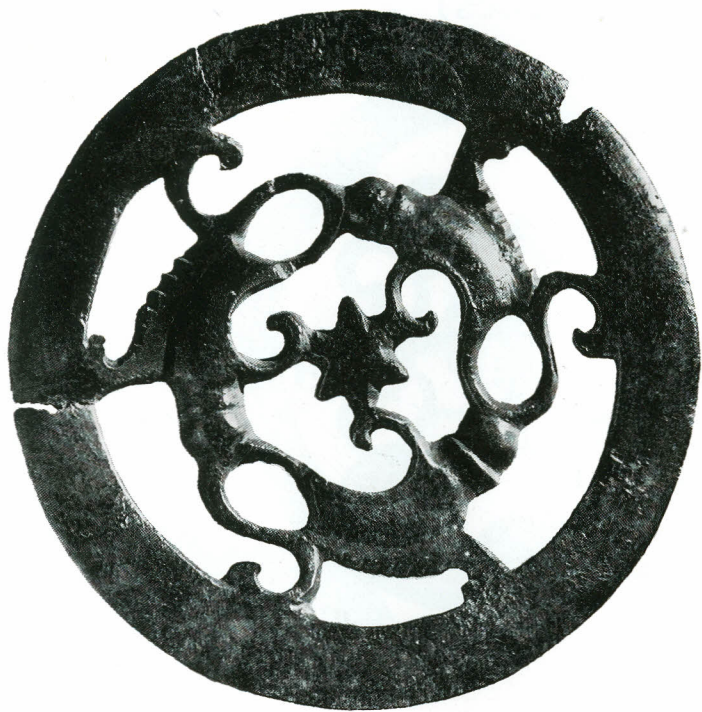
Manquent deux pieds et deux feuilles.

60. LÓSZERSZÁMDÍSZ
(3 db)

DÉCOR DE HARNAIS
(3 pièces)

Le l ő h e l y : Seregélyes, Pálinkaház

L t s z : 58.35.1

á t m . = 9,2 cm

P u b l i k á l a t l a n — *Inédit*

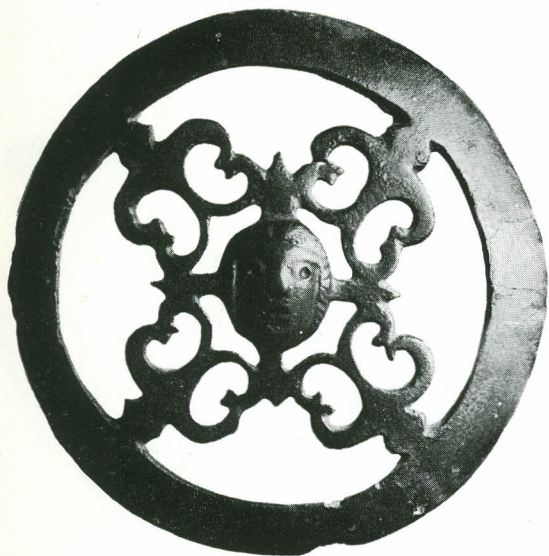
Áttört korong. Pántos, külső ívét a középpontban levő csilaggal három sörényes, jobbról balra haladó, stilizált vad-disznó köti össze. Az állatok egymással a stilizált farkak, illetőleg agyarak révén kapcsolódnak egybe.

Ötött, sötétzöld patinával. Két korong töredékes, egy sérült.

Disque ajouré. L'étoile du centre est rattachée au bord du disque par trois sangliers à crinière, fortement stylisés, procédant de droite à gauche. Les bêtes se rattachent l'une à l'autre par leurs queues et leurs défenses.

Fonte à patine vert foncé. Deux disques sont fragmentaires, un est mutilé.

61. LÓSZERSZÁMDÍSZ (2 db)

DÉCOR DE HARNAIS (2 pièces)

Le hely : Vajta, Kisvajta dűlő, II. sír — *lieudit Kisvajta*
átm. = 7,3 cm

MAROSI A., *Fejér megye népe és vallási viszonyai a római uralom idején*. SzSz, 9, 1939. 24.

FÜLEP F., *Római kori kocsitemetkezés Vajtán*. AÉrt, 76, 1949. 47, XXVIII/7. kép

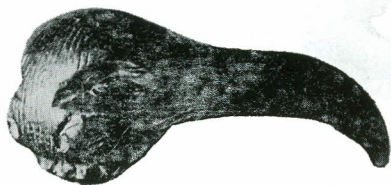
Áttört, maszkkal díszített korong. Sima széléhez kis fülön keresztül négy, kettős peltából álló díszítés csatlakozik. Az így keletkezett nyolcszög közepén maszk helyezkedik el. A haj (vagy sapka) egyenes vonalban húzódik a homlok közepén, két oldalról is keretezve az arcot. Az egyik korong peltamustrája töredékes. Sötétzöld patinájú.

Disque ajouré, orné au centre d'un masque. Entre le disque est le masque quatre motifs décoratifs, dessinant une double pelte.

La chevelure (ou bonnet) est ramenée jusqu'au milieu du front et encadre le visage.

Le décor de peltes est sur un disque fragmentaire. Patine vert foncé.

62. ÁLLATFEJES FOGANTYÚ

Leleőhely: Gorsium
Ltsz: 60.366.1
h = 5 cm
Publikálatlan — *Inédit*

Négyszög átmetszetű rudacska végén vicsorgó állatfej. A tág orrlyukak, keskeny, hasított szem támadó ragadozóra emlékeztet.

A szörzet finom cizellalással jelzett. A száj két végét átfúrt lyuk köti össze, amely a használati cél mellett az állatnak még vadabb külsőt kölcsönöz.

A rudacska másik behajló vége letörött.

MANCHE A TETE DE FÉLIN

Petite barre de section quadrangulaire, se terminant par une tête d'animal grinçant des dents. Les narines dilatées et les minces yeux fendus rapellent un félin attaquant.

Le pelage est indiqué par de fines ciselures. La gueule est percée d'un grand trou qui, tout en ayant une fonction pratique, prête au félin une mine encore plus sauvage.

Le bout recourbé de manche est cassé.

63. SZÁRNYTÖREDÉK

Le lő hely : Intercisa
L t s z : 2766
m = 6,2 cm
P u b l i k á l a t l a n — *Inédit*

Madár vagy szárnyas istenség ábrázolásához tartozó töredék.
A szárny tövénél öt sor finoman cizellált fedőtollal, a közép-
részén és a szárny végén hasonló gonddal megmunkált, hosz-
szúkás tollazattal.

Fonákja sima.

Öntött, sötétbarna patinával.

FRAGMENT D'AILE

Fragment d'une aile ayant appartenu à un oiseau ou à une
divinité ailée. A la naissance de l'aile cinq rangées de plumes
tectrices finement ciselées. Sur la partie médiane et en
bordure de l'aile longues plumes travaillées avec le même
soin.

Le revers est lisse.

Fonte à patine brun foncé.

64. ÜST

CHAUDRON

L e l ő h e l y : Igar, Jókai u. 206.

L t s z : 61.90.1

m = 50 cm; átm. = 80 cm; perem sz. = 3 cm

Lemezről készült. A vízszintesen kihajló perem alatt 20 cm-es függőleges vállrész következik, majd a gömbölyű alj. A tartótagok felerősítésének, vasmaradványainak nyoma az átellenes oldalakon, közvetlenül a perem alatt 3–3 helyen követhető.

A peremen bevésett pontokból alkotott felirat: MANLUCIF
Úrtartalma kb. 100 liter.

Barna, helyenként zöld patinával.

BÁNKI ZS., *Az igari római kori bronzlelet.* Alba Regia 4/5, 1963/64. 221.

Chaudron fait de plaque. Sous le rebord évasé épaupe verticale haute de 20 cm fond sphérique.

On discerne les traces de la fixation des appliques et de leurs restes de fer sous le rebord, à trois endroits sur chaque côté opposé. Sur le rebord inscription constituée de points gravés: MAN LUCI F

Contenance: 100 litres environ.

Brun, par endroits patine verte.

65. PATERA

L e l ő h e l y : Igar, Jókai u. 206.

L t s z : 61.92.1

T. á. = 12 cm; Sz. á. = 28 cm; m = 5,2 cm

BÁNKI ZS., *Jelentés az igari római kori bronzleletről.* Alba Regia 4/5, 1963/64. 221.

Csészéje széles, lapos, közepén kettős gyűrűvel körülvelt umbó. A csésze pereme behúzott, külső felén alul kettős vonalkeretben bekarcolt, fonatos díszítés. Nyele hiányzik. A csésze oldalán kivehető a nyél illeszkedésének nyoma. Esztergályozott.

66. TÁNYÉR

L e l ő h e l y : Igar, Jókai u. 206.

L t s z : 61.93.1

átm. = 11,8 cm; m = 1,7 cm

BÁNKI ZS., *Jelentés az igari római kori bronzleletről.* Alba Regia 4/5, 1963/64. 221.

Tömör bronz, lapos, alja domború, közepén kicsi bevéssett lyukkal. Ezt a perem felé eső részen több, bekarcolt koncentrikus kör veszi körül. Esztergályozott. Patinája barna, helyenként zöld.

67. CSAT

L e l ő h e l y : Igar, Jókai u. 206.

L t s z : 61.96.1

m = 6,3 × 5,5 cm

BÁNKI ZS., *Jelentés az igari római kori bronzleletről.* Alba Regia 4/5, 1963/64. 221.

Kerek (egyik oldalán benyomott), nyolcszög átmetszetű csatkerettel, hosszúkás, levél formájú tuskével, amelynek szélesebb, behajló végén bekarcolt díszítés látható. Öntött, barna patinával.

PATÈRE

Large coupe; au milieu ombilic plat entouré d'un double bourrelet. Le bord de la coupe est incurvé, sur l'extérieur, en bas, décor de torsades incisées dans un cadre de doubles lignes. Manque le manche. Sur le côté de la coupe on distingue l'endroit où se raccordait le manche. Tourné.

ASSIETTE

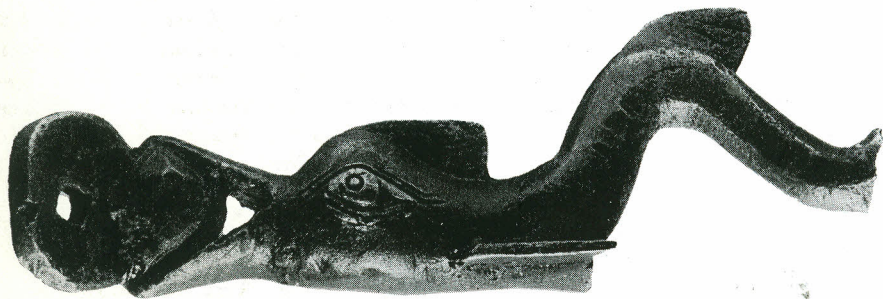
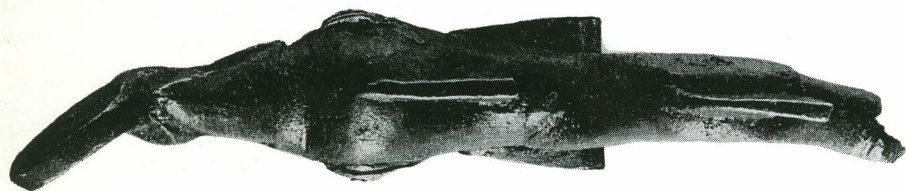
Assiette plate en bronze plein; le fond est bombé, avec au centre petit trou gravé, vers le marli plusieurs cercles concentriques. Tourné. Patine brune, par endroits verte.

BOUCLE

Boucle ronde (un côté est déprimé) de section octogonale, avec ardillon long en forme de feuille, sur la partie plus large et recourbée décor incisé. Fonte à patine brune.

68. LÁDIKAFOGANTYÚ

ANSE DE COFFRET

Le lő hely: Gorsium, templum provinciae

Ltsz: 71.83.3

H = 11,6 cm

Publikálatlan — *Inédit*

Úszó mozdulatú, farkát magasba emelő delfint ábrázol. Tátott szájával domború tárgyat fog közre, amelyből lapos, átfúrt (szegecs helyének megfelelő) korong indul ki.

Az állat szemei nagyok, erőteljes bevéséssel hangsúlyozottak. Hasuszonyai simák, két hátszonya (fő nézetben) bekarcolással tagolt. Farkuszonya, ill. annak kapcsolata a fogantyú feltételezhetően egy másik, tükörképszerűen elhelyezett delfint ábrázoló részéhez, hiányzik.

Tömör öntvény, barna patinával.

Dauphin nageant, levant haut la queue.

Il tient dans sa gueule ouverte un objet bombé, dont part un disque plat et perforé (correspondant à la place du rivet). Les yeux de l'animal sont grands et accentués par des entailles énergiques.

Les nageoires ventrales sont lisses, les deux nageoires dorsales (vue principale) sont divisées par raclage. Il manque la nageoir caudale et sa jonction avec l'autre moitié de l'anse représentant vraisemblablement un autre dauphin désposé en image reflétée.

Pièce coulée pleine, avec patine brune.

INDEX

A lelőhely megjelölésével Avec indication des provenances géographiques

Szobrok, mellképek — Statues, bustes

Sol (<i>Gorsium</i>)	1
Amor — Cupidon (<i>Gorsium</i>)	2
Keleti istenség — Divinité orientale (<i>Gorsium</i>)	3
Ragadozó állat — Félin (<i>Gorsium</i>)	4
Luna (<i>Gorsium</i>)	5
Venus (<i>Gorsium</i>)	6
Venus (<i>Gorsium</i>)	7
Venus (<i>Sárszentmiklós</i>)	8
Minerva — Minerve (<i>Sárszentmiklós</i>)	9
Amor — Cupidon (<i>Sárszentmiklós</i>)	10—11
Mercurius — Mercure (<i>Sárszentmiklós</i>)	12
Mercurius — Mercure (<i>Adony</i>)	13
Mercurius — Mercure (<i>Fejér megye</i>)	14, 16
Mercurius — Mercure (<i>Intercisa</i>)	15
Amor — Cupidon (<i>Fejér megye</i>)	17
Istennő — Déesse (<i>Nagyhörcsök</i>)	18
Egyiptomi istenség — Divinité égyptienne (<i>Fejér megye</i>)	19
Egyiptomi istenség — Divinité égyptienne (<i>Duna-szekcső</i>)	20
Minerva mellkép — Buste de Minerve (<i>Fejér megye</i>)	21
Női mellkép — Buste féminin (<i>Intercisa</i>)	22
Női mellkép — Buste féminin (<i>Igar</i>)	23
Kakas — Coq (<i>Intercisa</i>)	24

Domborművek — Reliefs

Bacchikus korong — Disque bachique (<i>Adony</i>)	25
Kybele — Cybèle (<i>Csákvár</i>)	26
Medusafő — Tête de Méduse (<i>Gorsium</i>)	27
Duna-vidéki lovasistenség ólomtáblája — Plaque de plomb d'une divinité équestre de la région danubienne (<i>Gorsium</i>)	28
Ólom fogadalmi relief — Relief votif en plomb (<i>Gorsium</i>)	9—30

Edények, edénytöredékek — Vases, fragments de vases

Kancsó — Oenochoé (<i>Nagylók</i>)	31
Patera — Patère (<i>Nagylók</i>)	32
Kancsó — Oenochoé (<i>Vajta</i>)	33
Korsó — Oenochoé (<i>Igar</i>)	34
Négerfejes edény — Vase à tête de nègre (<i>Igar</i>)	35

Pateranyél — Manche de patère (<i>Intercisa</i>)	
Pateranyél — Manche de patère (<i>Sárbogárd</i>)	37
Edényfül — Anse de vase (<i>Sárbogárd</i>)	38
Edényfül — Anse de vase (<i>Sárbogárd</i>)	39
Edényfül — Anse de vase (<i>Gorsium</i>)	40
Veder tartótag — Applique de seau (<i>Sárszentmiklós</i>)	41
Úst — Chaudron (<i>Igar</i>)	64
Patera csészéje — Coupe de patère (<i>Igar</i>)	65
Tányér — Assiette (<i>Igar</i>)	66

Ládikaveretek és fogantyúk — Garnitures et anses de coffret

Ládikaveret — Garniture de coffret (<i>Tordas</i>)	42
Ládikaveret — Garniture de coffret (<i>Gorsium</i>)	43
Maszkos díszítési szegecsek — Rivets à décor de masque (<i>Káloz</i>)	44
Ládika fogantyú — Anse de coffret (<i>Vajta</i>)	45
Kulcsvég — Manche de clé (<i>Vajta</i>)	46
Ládikafogantyú — Anse de coffret (<i>Intercisa</i>)	47
Ládikafogantyú — Anse de coffret (<i>Intercisa</i>)	48
Ládikafogantyú — Anse de coffret (<i>Intercisa</i>)	49
Ládikafogantyú — Anse de coffret (<i>Intercisa</i>)	50
Ládikafogantyú — Anse de coffret (<i>Intercisa</i>)	51
Ládikafogantyú — Anse de coffret (<i>Intercisa</i>)	52
Ládikafogantyú — Anse de coffret (<i>Intercisa</i>)	53
Ládikafogantyú — Anse de coffret (<i>Gorsium</i>)	68

Fibulák — Fibules

Csokor alakú fibula — Fibule en forme de bouquet (<i>Mány</i>)	54
Hagymafejes fibula — Fibule à tête d'oignon (<i>Csákvár</i>)	55

Bútoralkatrészek — Éléments mobiliers

Tripus láb — élément de trépied (<i>Fejér megye</i>)	56
Bútorláb — Pied de meuble (<i>Fejér megye</i>)	57
Bútorláb — Pied de meuble (<i>Gorsium</i>)	58
Kandeláberláb — Pied de candélabre (<i>Gorsium</i>)	59

Lószerszámdíszek — Décors d'harnachement

Vaddisznó domborműves korong — Disque aux sangliers en relief (<i>Seregélyes</i>)	60
Maszkos korong — Disque a masque (<i>Vajta</i>)	61

Töredékek — Fragments

Állatfejes rudacska — Petite barre à tête d'animal (<i>Gorsium</i>)	62
Szárny — Aile (<i>Intercisa</i>)	63
Csat — Boucle (<i>Igar</i>)	67

